Mājas Draugs

4. GADS JŪNIJS, 1953 6./39./NR.

JA... TO PANESĪSIT, TĀ IR DIEVA ŽĒLASTĪBA
Mākslinieka Anša Bērziņa zīmējums 1. Pēteŗa vēstules 20. pantam

PROF. K. KUNDZIŅŠ

DVĒSELES DZIESMA DIEVAM

(Sakarā ar 1. Dziesmu svētkiem Amerikā, Čikagā, 1953.g. 31. maijā)

''Mana dvēsele ir kā kokle Tavā rokā, mans Dievs, tā izdod jauku skaņu.'' - Zālamana psalmi.
''Dziediet tam Kungam jaunu dziesmu, jo Viņš dara brīnumus.'' - 98. Dāvida dziesma.
''Runājiet cits uz citu psalmiem, himnām un gara iedvesmotām dziesmām, dziedādami un koklēdami kungam Kristum savās sirdīs.'' - Ap. Pāvils Efeziešiem 5,19.
''Un tu, dvēs'le mana, Dziedi Viņa slavu, Atver dziesmās sirdi savu.'' - Dz.grām. 333.dziesma.

ZIEDONIS atkal pārstaigā mūsu zemi. Izšķērdīgi tas kaisa savas balvas pār plavām un gravām, ienākdams ar vienu otru velti pat lielpilsētu akmens jūrā un uzsaukdams ikvienam, kas sirdī vēl saglabājis jaunību: Ziedi un dziedi! Dziedi savu dziesmu ziedonim kā toreiz, kad vēl biji bērns, kad viji vainagu pēc vainaga vasarai un tās priekiem! Dziedi, kā tavi tēvi un tavas mātes dziedāja, gan darbā ejot, gan svētkus svinot, gan atvadu stundā baltajā smilšu kalniņā! Dziedi, kā tava tautas dziedātāju tūkstoši dziedāja, tautas brīvības rītam austot! Dziedi, dvēsele, dziedi!

Bet dvēsele klusē. Tā iegrimusi kādās dziļdziļās domās un vilcinājas atsaukties.

Kāpēc tu tik domīga, mīļā dvēsele? Kāpēc neatsaucies?

''Vai man nebūs būt domīgai'', beidzot atbild dvēsele. ''Pirmkārt: vai ir viegli dziedāt savu dziesmu svešā zemē? Vai arī Svētie raksti nestāsta par trimdas ļaudīm, kas pakāra savas kokles vītolu zaros, kad sirds tiem asiņoja pēc pazaudētās dzimtenes? Un tu, kas mani jautā, zini tāpat kā es, ka klusās naktīs aizvien vēl dzirdami tāli vaidi un itkā smagu verdzības važu žvadzoņa. Vai arī tavā priekšā brīžiem vēl neiznirst nomocīti, asinīm notecējuši tēli un kropļi, ko grūti par cilvēkiem saukt, un garas kapu rindas? Bet par visām lietām - vai baigais Noziegums aizvien vēl nesodīts un nesalauzts nesēž augstā goda krēslā un nedižojas ar savu varu? Kā tādos apstākļos sirds lai atveras jūsmīgai dziesmai?

Arī vēl ko citu es redzu: bezveidīgas un saniknotas ļaužu masas nepazīdamas personas daiļuma, savos mutuļos ierauj simtām dvēseļu, izdzēsdamas tanīs Dieva līdzības zīmi. Un tu no visām pusēm dzirdi saucienus: ''Naudu! Varu! Vienas dienas slavu! Viss cits ir nereāls sapnis un nieks!'' Un tālāk - kas ir tas, kas apbur mūslaiku cilvēka sirdi: vai mūžīgā daile, gara cēlums, Dieva radība, Dievs? Ak nē: tie ir technikas žilbinošie brīnumi! Okeāna milzenis ar savu pasakaino komfortu, gaisa tilti, kas ar saviem lokiem stiepjas pāri jūras šaurumiem, strūklu lidmašīna ar savu pasakaino ātrumu! Nevis dvēseles klusā melodija, bet motoru tróksnis un propelleru rūkoņa ir tā dziesma, kas ielīksmo technikas šī laikmeta cilvēku.''

Tā runā dvēsele. Un vai dvēselei nav taisnība? Vai drīkstam vēl prasīt no šī laika cilvēka, lai viņš bijībā, kā to darīja tēvi, cepuri noņēmuši, klausītos svētrīta zvanu skaņās, ja tās pāršalc ielas troksnis un mašīnu rūkoņa? Un mazputniņa dziesma dzimtenes balto bērzu zaros? Vai brīnums, kad dvēsele, visu to zaudējusi, ietinusies savās atstātības drānās, spītīgi klusē?

Tiešām, brīžiem liekas, ka tu esi kļuvusi maza, vārga un nespēcīga, lielās Gaismas un skaistuma alcēja, mana dvēsele! Maza kā sīkais putniņš koka zarā, kā akmens un tērauda jūras ielenkts zaļš asniņš, kā kautra smilga starp klinšu kalniem, kā mazs bērns, kas pazudis savai mātei lielā ļaužu jūrā, kā mazais ganu zēns Dāvids, viens ar savu Dievu, dzelzs bruņās tērptā milža Goliata priekšā.

Bet vai mazais Dāvids tomēr nedziedāja? Fricis Bārda to tik skaisti attēlo savā ballādē ''Dāvids Zaula priekšā''. Ķēniņu Zaulu apsēdusi ļauna vara. Visā savā apkārtnē, katrā sejā tas redz tikai ienaidnieku, slepenu nodevību, kas tīko viņam atņemt varu. Viņa agrākais sirds mīers vērties mocošā nemierā, viņa kādreizējā gaišā diena - melnā naktī. Kur palicis kādreizējais prieks par spožajām uzvarām, kur pašapzinīgais lepnums? Kāds ļauns grauzēja tārps iemeties galvā, sirdī. ''Kur gana zēns Dāvids? '' viņš pēkšņi iesaucas.''Šurp viņu un viņa dziesmoto kokli!'' - pavēle drīz izpildīta. Un mazais Dāvids dzied. Ar Zaulu notiek kaut kas, ko viņš pats nespēj saprast: melnie mākoņi lēni pašķiras un gaist. Spīd atkal saule. Un viss, kas bija kā miris un sastindzis, atdzīvojas: putni, kas rotā ķēniņa krēslu, dzied, puķes smaržo. Un ķēniņš pēkšņi jūt - viņš ir kāda burvja varā, un šis burvis ir mazais nieka ganiņš un viņa kokle...

Esi līdzīga mazajam Dāvidam, mīļā dvēsele! Pārvari savas šaubas un mulsumu. Izstiep savu roku atkal pēc pakārtās kokles. Liec saviem pirkstiem atkal slīdēt pār tās stīgām, sākumā vēl tā paklusi, bet tad ar aizvien pieaugošu spēku, - un tu ar gaišu prieku jutīsi, ka tā dziesma, kas dus kokles stīgās, vēl nav mirusi.

Kaut šī dziesma atgūtu savus

spārnus un savu pirmatnējo spēku! Kaut tā aplidotu gan šīs zemes skaistos dārzus, gan bērnu dienu baltos sapņus, pāršalkdama ir dzimtenes āres, ir tālos karа laukus un, skārusi sidrabotos jūras viļņus, paceltos augstāk, līdz tā, pārkāpusi mūžības slieksni, nonāktu Dieva svētā troņa priekšā. Dziesma un ticība, dziesma un mūžība taču nekad nav bijušas šķiramas. Vai Dievs dažam labam savu kalpu pulkā nav atklājis savus noslēpumus dziesmā? Vai varenās ērģeļu skaņas nav aizvien paudušas Dieva varenību? Vai tā nebija Dieva žēlastības un augstās majestātes atklāsme, kas lika Palestrīnam radīt savus korus un Bethovenam savus dižākos darbus? Arī tev, mīļā dvēsele, nav liegts dziesmās pacelties turp, kur "debestelts ir pulcējusi eņģeļus, kur āres spīd, kā šķīstais zelts", "kur eņģeļiem dod spēka kvēli Tā vara neizprotamā, jo Viņa darbi mūžam cēli, kā pirmās dienas spožumā". Viņa brīnumus pauž tālie zvaigžņu bari un niecīgā vizbulīte meža pamalē, un viss cilvēku celtais, arī modernās technikas brīnumi, ir tikai niecīgas bērnu paijiņas Viņa majestātes priekšā, kas tikai paklausot Viņa likumiem var svētību nest un laimi, bet bez Viņa var kļūt par cilvēces un viņas gara kapu.

Kaut smelot jaunu spēku no Viņa mūžības dzelmēm, arī virs zemes no jauna sāktu plūst svētā dziesmā ietvertās mūžīgās dzīvības straumes un tā piepildītos Atklāsmes grāmatas vārdi: Un raugi, tur bija liels pulks, ko saskaitīt neviens nevarēja - no visām tautām, ciltīm un valodām. Tie bija baltās drēbēs tērpti ar palmu zariem rokās un skaņā balsī dziedāja: teikšana, slava, pateicība, gods, vara un spēks pieder mūsu Dievam mūžu mūžos! Amen.

Dvēsele, dziedi savam Pestītājam,
Lūgšanas ziedu liec pie Viņa kājām.
Garu Viņš devis tev no sava gara,
Kas dzīvu dara.

(Dziesmu grām. nr. 736, 5)

MĀC. E. LAPPUĶE

Atgriežieties un dzīvojiet

(Aizvesto piemiņas dienā)

Tanī pašā laikā atnāca ļaudis, kas viņam stāstīja par galilieši, kuŗu asinis Pilāts bija sajaucis ar viņu upuŗiem. Un viņš tiem atbildēja un sacīja: Vai jūs domājat, ka šie galilieši ir bijuši lielāki grēcinieki, nekā visi pārējie galilieši, tāpēc ka tie to cietuši? Es jums saku: nebūt nē, bet ja jūs neatgriezīsities no grēkiem, tad jūs visi tāpat iesit bojā... (Lūk. ev. 13, 1-5)

Mēs esam spiesti atzīties savā nezināšanā: minētajos evaņģelija notikumos mēs neredzam neko noteiktu. Teksts runā par asins izliešanu, par nevainīgiem galilieši, kuŗus Romas valdība noslepkavojusi svētnīcā, kuŗu "asinis Pilāts sajaucis ar viņu upuŗu asinīm." - Bet vai tam kāda nozīme, ka nezinām nekā vairāk par šo asinsdarbu? Galvenais, kas mūs saista pie šī teksta, ir tas, ka tur minētā problēma vēl šodien aktuāla: Kāpēc mums jācieš tik daudz zaudējumu, nelaimes, katastrofu; kāpēc tik daudz ciešanu pasaulē?

Tā ļaudis evaņģelijā jautā arī Jēzum. Viņu spriedums, liekas, līdzīgs mūsējam: katras nelaimes, katra ļaunuma cēloņi meklējami pašā cietējā. Mūsu taisnības izjūta prasa, lai ļaunā rīcība tiktu sodīta: mums liktos saprotamāk, ja cilvēka ciešanas gandrīz automatiski sekotu viņa nepareizai rīcībai, viņa grēkiem. - "Ja Dievs atļāvis asins izliešanu pat svētnīcā, tad, droši vien, šie galilieši ir bijuši lieli grēcinieki, viņi ir smagi nozieguši es!"

Pirms klausāmies tā Kunga atbildi, es vēlētos, ka mēs visi saprastu, cik ļoti tā pati doma, šī mūžīgā vēlēšanās visu izskaidrot, norādīt - kā Dievam būtu jārīkojas, lai pasaulē valdītu taisnība - cik ļoti šī taisnības izjūta ir arī mūsējā, cik dziļi tā iesakņojusies mūsu sirdīs, un cik ļoti tā vēlētos redzēt piepildījumu.

Es domāju pašreiz par visiem tiem mūsu vidū, kas tik daudz cietuši. Un vai tādu ir mazums? Tie sev jo bieži jautā: "Kādēļ gan Dievs tieši man uzsūta šīs ciešanas? Vai tad es esmu lielāks noziedznieks nekā pārējie? Ko tad īsti es esmu tā noziedzies, ka es pat nedrīkstu vairs dzīvot savā mīļajā dzimtenē?... Es domāju arī par jums, kas pazaudējāt savu iemīļoto bērniņu un pēkšņi nonācāt tā Dieva vaiga priekšā, par kuŗu līdz šim tikai smaidījāt... Es domāju par šiem tik daudzreiz sāpēs izdvestiem vārdiem, kad slimība vai nāve no mūsu vidus izrāvusi dzīves saules stariem pretī tiecošos jaunekli vai jaunavu, kam nākotne likās daudzsološa. Es domāju par visiem tiem tautas varoņiem, kas ar tēvzemes mīlestības uguni krūtīs un ar savu svētāko vārdu - Latvija - uz lūpām miruši mocekļu nāvē. Šodien es domāju it sevišķi par savu mīļo tautu, kuŗas zemē atgriezies un kuŗas mūžības balsī klausoties, arī es gribētu aizvērt savas acis reiz uz mūžīgo dusu, ne mirkli nezaudējot ticību Viņa apsolījumam, ka visas lietas nāk par labu tiem, kas Dievu mīl. Es nevaru aizmirst un nedomāt par visiem tiem latviešu tautas mocekļiem, kuŗus baigajā 13./14. jūnija naktī sakrāva lopu vagonos, lai novestu uz necilvēka gara radītajām vergu nometnēm...

Kādēļ? Kādēļ gan viss notiek tā? - Nē, nav taisnības pasaulē, jo vienmēr tiem labākajiem jāaiziet kā pirmajiem... Kādēļ tad tieši latviešu tautai, kas jau tā tik ļoti pārbaudīta, atkal jāiet Golgatas ceļš?

Šos un līdzīgus jautājumus dvešot, mēs norādām uz tiem, kas šādu krusta ceļu būtu pelnījuši. Mēs meklējam savam prātam atbilstošu taisnību, taisnīgu sodu, taisnīgu atmaksu un pelnītu atlīdzinājumu.

Ja tādi ir mūsu sirds vēlējumi un prāta iecerējumi, tad šai brīdī mums tomēr jāatzīst, ka Jēzus ar mums nav vienis prātis. Viņš saka: "Vai jūs domājat, ka šie galilieši ir bijuši lielāki grēcinieki nekā vi-

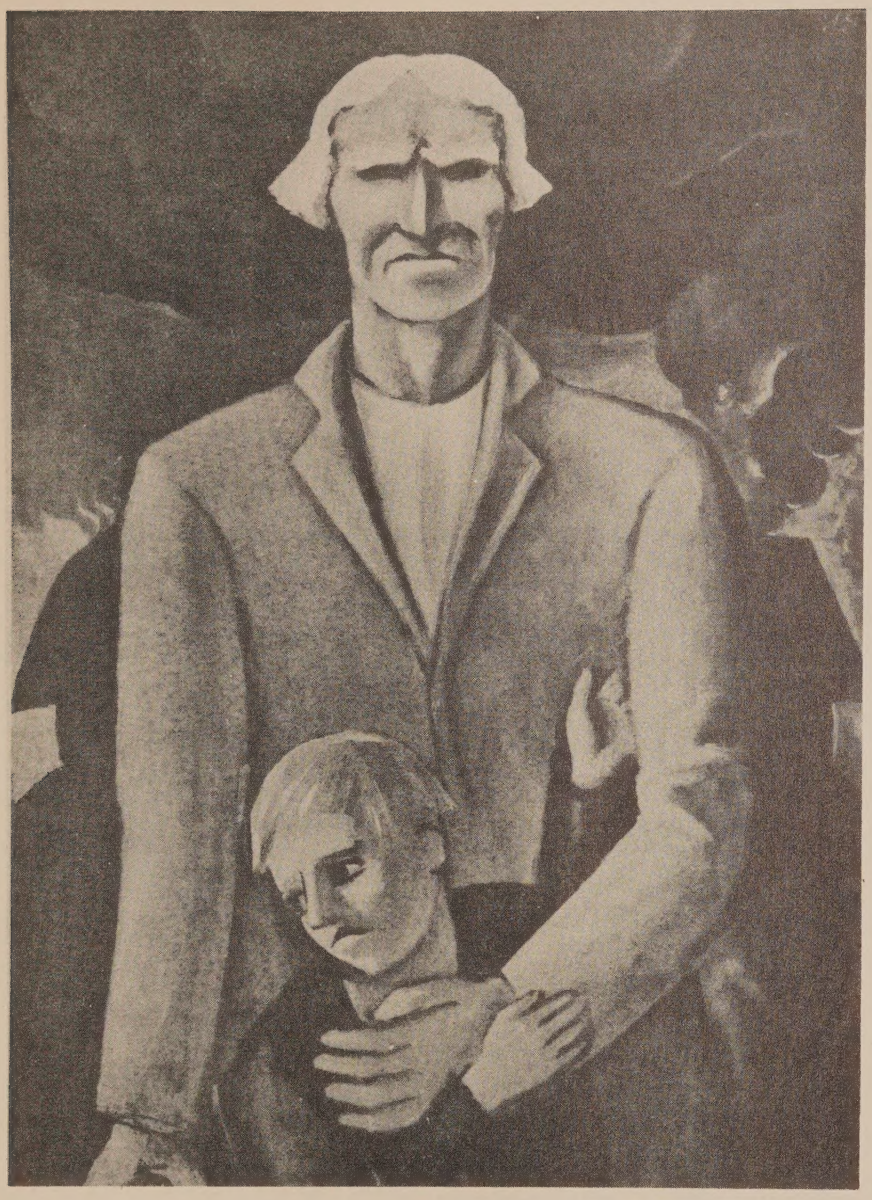

J. Grosvalds - Bēgļi

si pārējie galilieši, tāpēc ka tie to cietuši? '' Sodien, man liekas, Viņš mums teiktu: ''Vai jūs domājat, ka tie latvieši ir bijuši lielāki grēcinieki nekā pārējie, tāpēc ka tie uz Sibiriju aizvesti? '' - Un tūliņ Jēzus min vēl kādu citu piemēru: ''Vai jums šķiet, ka tie 18, uz kuŗiem krita Ziloas tornis un tos nosita, bija vairāk vainīgi, nekā visi pārējie Jeruzalemes iedzīvotāji?'' - Nē, mēs to it skaidri jūtam, ka arī mūsu tautas mocekļi nebija vairāk vainīgi par pārējiem Latvijas iedzīvotājiem. Jēzus divi reizes no vietas evaņģelija tekstā stingri un noteikti apstiprina mūsu sajūtu. Viņš to saka ar lielu autoritāti un tai pat laikā izteic brīdinājumu: ''Nebūt ne,'' es jums saku, ''bet ja jūs neatgriezīsities no grēkiem, tad jūs visi iesit tāpat bojā!''

''Nebūt ne, bet ja jūs...'' Tas nozīmē: nemeklējiet veltīgi šo katastrofu cēloņus, netiesājiet savus brāļus un māsas, nezaudējiet laiku tukšos pārmetumos, klausieties Dieva balsī, kas jūs uzrunā!

''Nebūt ne, bet ja jūs...'' - ar šiem vārdiem izteikts, ka nelaime, ciešanas, pārbaudījumi nav vis tādēļ, lai sniegtu vienai cilvēces daļai vielu filozofiskām pārdomām, vai interesantiem sarunu brīžiem. Šis Dieva sludinājums ir sūtīts jums. Kāda nozīme jūrniekam zināt vai nezināt vētras un vēju cēloņus? Vai nav daudz svarīgāki zināt, kā rīkoties vētras laikā, lai pāri bangojošajiem viļņiem tiktu uz priekšu? - Tāpat arī mums: galvenā problēma ir - mācīties klausīties Dieva balsī un Viņam paklausīt, lai, no ļaunuma un ciešanām mācījušies, mēs spētu pastāvēt un doties dzīvē uz priekšu, uz augšu. Dieva vēsts mums grib teikt un atgādināt, ka visa cilvēce Dieva taisnības priekšā ir grēkojusi un tādēļ pelnījusi sodu. Šai ziņā mēs visi Dieva priekšā esam līdzīgi, mēs esam tādi, kas nogrēkojušies pret savu Tēvu. Tādēļ būtu drīzāk jābrīnās par to, ka esam dzīvi palikuši, ka mūsu tauta nav pavisam iznīcināta. Mūsu daudzie ''kāpēc?'' rāda, ka mēs nekā neesam sapratuši no Dieva taisnības. Jēzus acīs ciešanas un nelaime nav jāuzskata kā sods vai kā automatiskas nozieguma sekas. Viņš mūs visus uzskata par vienādiem un, likdams atcerēties pirmā grēka sekas, visus līdzīgi nosēdina uz apsūdzēto sola, uzrunādams vārdiem: ''Ja jūs neatgriezīsities no grēkiem, jūs visi ņemsit tādu pašu galu!'' Mūsu ciešanas, pasaules katastrofas, noziegumi un ļaunums lai mums liek vienmēr padomāt, ka mēs vēl dzīvojam, pateicoties Dieva pacietībai. Bet arī šai pacietībai ir robežas. Mēs gribam dzīvot. Un uz dzīvību ceļu rāda Kristus. Kristus ir ceļš visiem tiem, kas tic. Visas lietas nāk par labu tiem, kas Dievu mīl!

Ciešanas, nāve, ikviena nelaime, ko bieži vien mēdz uzskatīt kā Likteņa uzliktu, proti, viss tas, kas neticīgajam ir iznīcība, nāve, pazušana, nespēj nodarīt nekā tiem, kas pieder Kristum. Viņa uzvara Lieldienās ir uzvara pār ļaunumu un nāvi. Tā, pat vislielākajās ciešanās un nelaimē mēs paceļamies tām pāri, jo mūsu dzīve ir visuspēcīgā Dieva rokās; Viņš gādā par to, lai viss nāktu viņa bērniem par labu. Tādēļ lai ticības pilnām sirdīm nododam sevi Dieva rokās un ejam Viņa norādīto ceļu. Tā būsim vienoti ar to mūsu tautas daļu, kas tur dzimtenē un tālajās trimdas taigās sevi nodevuši Dieva rokās un līdz ar Kristu nāvi uzvarējuši. ''Vai jūs domājat, ka šie... ir bijuši lielāki grēcinieki nekā visi pārējie? - Nebūt ne! Bet ja jūs neatgriezīsities no grēkiem, tad jūs visi tāpat iesit bojā!'' Kur ir atgriešanās no grēkiem, tur ir dzīvība. Lai Dievs mums palīdz atgriezties, tad mēs dzīvosim, un tad mēs arī sapratīsim, ka ''Visas lietas nāk par labu tiem, kas Dievu mīl!''

PROF. LUDIS BERZIŅŠ

CEĻI UN NECEĻI KRISTĪGĀ AUDZINĀŠANĀ

(Fragments no priekšlasījuma Berchtesgadenā 8. maijā 1949.g.)

KRISTĪGAS audzināšanas un mācības pamatos mums jāliek tā ticība, ko apliecinām uz svētiem rakstiem dibinādamies. Nevaram tai vietā likt kādu citu mācību, citas atziņas vai citas tradicijas. Tāpēc ne prātnieciskas sistēmas, ne dzejas tēli nevar stāties evaņģelija vietā. Sevišķi tas sakāms attiecībā uz dažām laika gara parādībām, kas ar slimīgu uzbāzību sakās to sniedzam, ko tās nevar sniegt. Es te domāju nacionālās reliģijas. Ja jau zinātniskas atziņas, pareizas domāšanas rezultāti, nav šķiņojami pēc zonām, tautām vai valstīm, tad arī augstākas reliģiskas pārliecības paliek tās pašas, vai dzīvojam pie ekvatora vai pie ziemeļu pola. Kāda nenozīmīga izšķirība pēc tautu dažādības var gan parādīties reliģisko aktu ārējā izpausmē, kā piem., garīgu dziesmu dziedāšanā, jo valodas dažādība var arī garīgām dziesmām uzspiest dažādības zīmogu. Bet tas neskaņ ticību kā tādu. Par analoģiju te var derēt baznīcu celtnes. Ja bagāti apvidi ceļ staltus templus no marmora, ko viņiem sniedz pašu zemes laustuves, tad ziemeļu mežos it dabīgi tādus nemeklēsim, bet priecāsimies par koka baznīciņu. -

Pēdējos gados nu tomēr par modes lietu bij kļuvusi tieksme pēc latviešu nacionālas ticības, dievturības. Tas varētu stāvēt sakarā ar zināmu nacionālu pašcieņu, kuŗa nu šķita vēl vairāk nodrošināta un kāpināta ar nacionālas ticības palīdzību. Pie tam šī virziena pārstāvji nepamanīja, ka par tautisku ticību jūsmodami, viņi īsti tikai imitē svešu tautu paraugu. Vai tad Matildei Ludendorfai nebij nacionāla ticība? Piemērus varētu vēl pavairot, jo arī mūsu brāļiem leišiem bij savs nacionālas ticības paudējs Gedimins-Beržanskis - Klausutis un tamlīdzīgi daudz citās tautās. Pats galvenais tomēr ir, ka šīs nacionālās reliģijas nav dzimušas un nesaknojas noslēpumainos dvēseles dziļumos, bet pārsvarā ir tikai tīšprātīgi darināta rotaļa, laika kavēklis. Sevišķi gaiši to atskārstam, ja domājam par lūgšanu. Lūgšana taču reliģijai ir dzīvības elpa, bet vai tiešām būtu domājams, ka dievturi varētu Pērkonu vai Laimu citādi pielūgt, kā tikai teatrāliski? Tā, bērnus kristīgā garā audzinot, būs ieteicams par to gādāt, lai viņus nesamulsina dievturu jauceklīgie priekšstati. Piesardzība nebūs lieka, jo pat pieauguši ir šai ziņā apdraudēti. Mūsu kareivjiem taču tika ieteikts paraugs, pēc kuŗa viņi savus izsacījumus kā patiesus apstiprina vārdiem: "Tik tiešām, ka man Dievs un Laima palīdz!"

Mēs nu nedzīvojam tādā laikmetā, kur mūsu garīgo dzīvi noteic kāda sveša, pāri par mums stāvoša vara vai kārta, bet esam katrs par sevi līdzatbildīgi par savas garīgās dzīves veidošanu. Līdz ar to uz mums visiem gulstas pienākums reliģijas dzīvē izkopt jēdzienu skaidrību. Kā kristietībā negribam kalpot svešiem dieviem, tā neradīsim sinkretismu arī ar dievturību. Nebūs īpaši jāuzsver, ka arī prātniecība nevar un nedrīkst kristietību izspiest no tās vietas, kas viņai piederas, jo "fragments ir, ko mēs zinām, un fragments, ko mēs mācām" (1.Kor. 13) un eksaktā zinātne nespēj atsegt visus Dieva noslēpumus un cilvēka dvēseles dziļumus.

Bet tradicijai, literātūrai, prātniecībai nevaram paiet arī gaŗām, jo reliģija evaņģelija izpratnē mūs neved izolācijā, bet ir raugs, kam nākas saraudzēt mūsu apkārtni. Līdz ar to, reliģiskas atziņas mācot, ir jāņem vērā laika notikumi un tendences un jānostāda evaņģelija gaismā, ciktāl tas notiek saskaņā ar bērnu spējām. No tāda viedokļa izejot, ir ieteicams kristīgās patiesības illustrēt ar piemēriem no dzīves. Tie mācību padara dzīvāku, modinādami bērna interesi un dziļāki iespiezdamies atmiņā. Iespaids pie tam būs stiprāks, ja piemērus audzinātājs ņems no paša pieredzes, kamēr aizgūti piemēri - bez kuŗiem mēs gan arī nevaram iztikt - nesniegs tik atipru pārdzīvojumu, jo nebūs tik konkrēti kā tie, ko sniedz paša pieredze. Ja nu man nākas raksturot cilvēku, ko dzīves grūtības pārbaudījušas un norūdījušas, tad mazāks būs efekts, ja es vispārīgos līdzības vārdos runāju par koku, ko vētras skāvušas un nav iespējušas sagrauzt, bet konkrētāks un dziļāks viņš būs, ja es stāstu par paša novērotu priedi Rīgas jūrmalā. Daudzkārt gaŗām iedams, esmu vērojis, ka vēji, šo izturīgo jūrmalas koku apdraudēdami, ir atseguši viņa saknes, bet koks vēja varai pretodamies ir it kā ceļos nometies un paliek nesalauzts. - Vai varbūt raksturojot nespēku, kuŗā cilvēks nonāk, izolēdamies no savas vides, varu iedomāt citus kokus pats savā dārzā, kas notikušās koku retināšanas dēļ nevien paši nonāca briesmās, bet bij par briesmām mums tās vietas iedzīvotājiem. Par tādiem notikumiem runājot, manā balsī, kā domāju, var ieskanēties kas personīgs, un taisni personīgā ieskaņa jau visdrīzāk atrod atbalsi otra cilvēka sirdī. -

Cik konkrētisms svarīgs, atceros no piedzīvojuma ar kādu citu piemēru. Gribēju skolniekiem parādīt, ka arī bagātība neatsvabina no rūpēm un šo problēmu illustrēju, krāsas ņemdams no bagātās Tereščenku ģimenes, ar ko man Ķijevā bij gadījies nākt kontaktā. Nebiju beidzis runāt, kad man gluži negaidot viens mazulis ar pilnu pārliecību iesaucās: "Tāpat kā vecais Hiksteins!" Bet šis nesen mirušais brūža īpašnieks bij izdaudzināts kā Jēkabpils lielākais bagātnieks. Tā konkrētais tēlojums atblāzmojās pašreiz dotajā īstenībā.

Jāteic gan, ka te ir vajadzīga piesardzība, lai nerastos iespaids, ka mēs, ar skolniekiem runādami, gribētu nosēsties tiesneša krēslā. Bet konkrētais raksturs būs mācībās allaž godā turams, ja mācības negribam padarīt gaŗlaicīgas un neauglīgas.

MĀC. A. VEINBERGS

Reliģiskas ieskaņas P.Ērmaņa darbos

KAS ir P. Ērmanis? Dzejnieks, stāstnieks, literātūras vēsturnieks, rakstu rediģētājs, konsultants, ja kādam jāuzzin, kad iznākusi tāda un tāda grāmata, kad un kur pirmo reizi iespiests tāds un tāds stāsts vai apcerējums. Pavisam maz Ērmanis pieminēts kā rakstnieks, kuŗa darbos labā saskaņā vienmēr līdzi skan kāda reliģiska stīga, kuŗa dvēselē atbalsojas kaut kas no mūžības lielās saskaņas. Kādā rakstā viņš piemin, ka esot dažkārt samainīts ar vārda brāli māc. Jāni Ērmani, kuŗa 27 oriģināldziesmas Latvijas ev. lut. baznīcas Dziesmu grāmatā ir itin populāras. Starpība starp abiem ir tomēr liela.

P. Ērmanis nav uzrakstījis nevienu korāli. Tomēr viņa 1920.g. iznākušajā mazajā ekspresionistisko dzeju krājumā Es sludinu ir daudz reliģisku rindu. Toreiz Ērmanis vēl maksā meslus savam laikmetam. Viņš savas jūtas un atziņas izkliedz patētiskos skaļos vārdos, tomēr tie nāk no sirds, piemēram:

Kaut es izlietos, izkvēlotu, izgaistu viss manā dziesmā,
Dziesmā sludinošā: žēlojiet, piedodiet, saprotiet, mīliet, mīliet!
Vienu tik mēnesi, nedēļu, dienu top lai pasaule gaiša.
Vienmēr tad ilgas atpakaļ sauks jūs gaismā.

Literātūras kritiķis Kārlis Plukšs, nopietnākais P. Ērmaņa apcerētājs, rakstnieka 25 gadu literārā darba jubilejā 1936.g., Izglītības Ministrijas Mēnešrakstā P. Ērmaņa Latvijas laika darbu stilu salīdzina ar Valta Vitmena un Fr. Verfeļa brīviem bezatskaņu pantiem. Bet tā vairāk formāla tuvība. Ekspresionisti gados pēc pirmā pasaules kaŗa dažkārt biedrojās ar radikālām politiskām strāvām. Ermanis saredz cilvēku celtās paradīzes postu: Nepieņemšu es zemes paradīzi jūsu, ja mirkst viņas pamati asinīs, asinīs nevainīgās, svētās. Ērmaņa cilvēcības ideālam ir reliģiska pieskaņa.

Ērmaņa otrās dzeju grāmatas (1922.g.) zīmīgais virsraksts Es šaubos, es ticu atkārtojas jaunā variantā viņa trimdas dzeju grāmatā Svešos kalnos, 1946.g. Ja arī Svešajos kalnos šie jēdzieni vairāk saistīti ar mūsu dzimtās zemes un kaŗa posta piemeklēto ļaužu likteni, tomēr tur neatkāpjas izjūta - ir kāds tautu un cilvēku likteņu Lēmējs. Te ir arī viens no ievērojamākiem tautā neaizmirstamiem dzejoļiem - Divas lūgšanas, par Mūsu Tēvs debesīs un Dievs, svētī Latviju.

Veseli četri dzejoļi ar tieši reliģiskiem sižetiem ir optimisma apdvestajā krājumā Es visur dzīvību redzu (1926.). Kaut ko no tautas dziesmu baltā Dieviņa tēla Ērmanis ielicis Kristū, kas dzejolī Kristus agrā pavasarī - arī iet laukus svētīdams. Otrais Kristum veltītais dzejolis ir Gaišais pravietis:

No visiem praviešiem tu mīļāks, Svētais,
Kas grūtas ciešanas un prieku svētī,
Kaut maigs un lēns, kā Dievs tu sirdis pētī;
Ik nelaimīgs tev brāls un izredzētais.

Īsais apcerējums nepieļauj tuvāku analīzi, bet nebūs grūti uzminēt, kāda dzīva un īsta reliģiozitāte izteicas dzejolī Baltais Dievs, kas "nenāk skaļumā, viņš nemīl negaisus." Šis dzejolis pelnījis, ka mēs to pilnībā citējam:

Jel reiz ikvienam jūtams mūžā Baltais Dievs.
Sirds silti maiga kļūst, un klusē prāta nievs.
Viņš nenāk skaļumā, viņš nemīl negaisus;
Ir apskaidrības brīdis lēnīgs, dziļi kluss,
Kad izjūtam mēs Baltā Dieva tuvumu
Kā vieglu, spožu atpestošu brīnumu.
Viņš ir pie tikšanās, Viņš ir pie šķiršanās,
Viņš dažā mīlas brīdī dvēslē iemirdzas.
Ja kādam ziegums grūts un smags ir jāpiedod,
Viņš tas, kas piedošanas spēku sirdij dod.
Viņš nāvei ņem no bargām rokām izkapti
Un savā lielā gaismā aiznes dvēseli.

Beidzot - cilvēcību P. Ērmanis skata visīstāk dievišķības spogulī. Svētums ir virsraksts dzejolim, kas runā par cilvēka vienreizību, viņa vērtību, personību:

Tas, kas dvēselēs kā akās dus,
Pārmirdz visu teiku brīnumus.

Īpatnība, kuŗā Ērmanim nav līdzinieku latviešu literātūrā, ir viņa biografiskās skices dzejā, kur raksturots kādā izteiksmīgā mirklī kāds rakstnieks, mākslinieks, vēsturiska personība. Arī te ir dzejoļi, kas veltīti garīgajiem darbiniekiem - latviešu Bībeles tulkotajam E. Glikam, vecajam Stenderam u.c. Arī viņa laika biedru liriskajās ģīmetnēs redzam iezīmētus vaibstus, ko citi dažkārt aizmirst vai izkrāso pēc savas gaumes. Ērmanis pareizi raksturojis Annu Brigaderi - "Dziesmiņece klusā, dziļi lēnā", - un tālāk ar reliģiskiem epitetiem: Augšāmcelšanās un atdzimšanas dziesmiņece. Trimdā Ermanis nav rakstījis biografijas dzejoļu formā, bet sev tuvus rakstniekus portretējis plašākos atmiņu tēlojumos. Apcerē par Brigaderi mēnešrakstā Ceļš 1946.g. viņš atceras rakstnieces sašutumu par kādu Saeimas deputātu, kas teicis, 1919.g. uzvara pie Daugavas, kuŗā izšķīrās Latvijas likteņi, esot izcīnīta bez lūgšanām. Es pati karsti lūdzu Dievu, atzinusies rakstniece. Apcerē par Jaunsudrabiņu, šo lielo reālistu, Ērmanis nožēlo, ka tas kādā stāstiņā atmetis beigas, kur tēlota kāda ubadze debesīs, atstājot viņas galu prozaiski tikai virs zemes. Ērmanis dziļi izpratis Poruka, Saulieša reliģiskos meklējumus un atziņas, un viņa apcerējumi pieder labākiem, kas par šiem latviešu rakstniekiem mūsu literātūrā sniegti, lielā mērā pateicoties tieši tam, ka viņš nav slīdējis pa lietu virspusi, bet iedziļinājies apceramā personā vai darbā līdz pēdējiem dziļumiem.

Ērmanis kādā vietā skumis, ka viņa Latvijā sarakstītās grāmatas tagad gandrīz neiespējami sadzenāt. Nav brīnums. Tomēr visiem mums pieejama viņa trimdā iznākusī Svešos kalnos. Ko rāda šī grāmata? Tur nav ne vēsts no 1920.g. patosa. Tur ir skumjas, miers, vienkāršība, uzticība pašam sev, patiesīgums brīnumjaukā, aizkustinošā veidā.

Kad viņš griežas pie Dieva, dažreiz tas ir izsauciens, kam nav dziļākas nozīmes, tomēr raksturo: dzejnieks runā uz Dievu, jautā, kad brauksim mājās? "Labais Dievs, jel atklāj: Kad?" Dziedone koncertā dzied lūgšanas vārdus, un dzejniekam liekas: "tur Latvija lūdz pati." Viņš vēro kādu jaunu dzejnieci, cik daudz Dievs un daba viņai devuši dailes. Nav tā, ka autors būtu vienmēr stiprs, paļāvīgs, stingri kristīgs raksturs, viņš krīt arī izmisumā. Bet kurš kristīgs cilvēks nav izmisis juties, kad pārdzīvojis to, ko dzejnieks? Daudz sāpīgu rindu zudušā dēla un mirušās meitas piemiņai. Šai grāmatā arī vairāk kā agrāk nāves ieskaņu, bet - ticības apstarotu.

Pār nāves balsi pāri dun kā zvans:
Tu dzīvosi. Jo nebūtības nav.

Un:

Vien Aiznāve kad nāvei pāri kļūs,
Gars brīvību sev jaunā gaismā gūs,
Un tad tu jutīsi tik vienu sevi.
(Otrais es).

Beidzot Pēteŗa Ērmaņa proza. Lielāku darbu viņam nav, kaut gan no 1920.g. - 1935.g. bija iznākušas piecas grāmatas, bet visas nelielas. Daudz miniatūru tēlojumu. Atceros, cik dziļi mani satrauca spēcīgais, uz ētisku skaidrību saucošais komūnistu pirmā valdīšanas laika Latvijā tēlojums Trīs pie tribunāla, krājumā Lietuvēna laikā. Komisārs Ozolciems piespriež nāves sodu savam tēvam - budzim, šķiras ienaidniekam. Rakstnieks rāda, kas notiek ar cilvēku, kam viss svētums zudis. Te vairs nav cilvēcības, un tēvs metas uz dēlu un to nožņaudz. Skaidrības, tikumiska spēka pilns vecā tēva tēls šai darbā.

Kad rakstniekam jāatceras, jāsalīdzina kas gaišs, saulains cilvēcīgos vaibstos, viņš iedomā Jēzu Kristu. Tas viņam raksturīgi arī pašam. Prof. Alberts Freijs kādreiz, apcerēdams kādu jaunu, tagad pazīstamu dzejnieku, brīnējās par bieži pieminēto Dieva vārdu viņa pirmā dzejoļu grāmatā, kur grūti saskatīt tam pietiekošu pamatu. Ērmanis Dieva vārdu nedaudzina. Viņam tas rodas uz lūpām dabīgi, izaug no viņa dvēseles būtības, viņa dzīves un pasaules skatījuma. - Viņš tēlo vecu jauku latviešu tēvu: Vecās acis un plānā bārdiņa tik mīlīgas sirsnības un skumju pilnas,

E. Brencena - Jāņu vakarā

ka jāsaka, tāds būtu Kristus izskatījies, ja būtu zemes virsū sirmumu piedzīvojis. - Tēlojumā Svešnieks un naidīgie rādīti naidā iekaisuši ļaudis, kuŗu vidū ienāk Kristus, neredzams, kā svešnieks. Notiek liela pārvērtība. Cilvēki kļūst izpalīdzīgi, laipni, mierīgi, meklē saprašanos.

Biblisks sižets leģendā Sāpes un apskaidrošanās. Kains nosit Ievas mīļo dēlu Ābelu. Izmisumā Ieva zemojas Dieva priekšā lūgšanā. Kāds eņģelis viņu paceļ un ved uz nākotni, rāda Kristu, kas piedod, uzvar ļaunu, lauž nāves varu. Ieva netic. Bet eņģelis rāda viņai visu Kristus dzīvi. Neticība pārvēršas ticībā, kad viņa redz kā Jēzus uzmodina Naines jaunekli. Cilvēces māte saprot, ka Kristus spēs izlīdzināt naidu, savienodams sevī Dievu un cilvēkus. Augstākais tā piepildījums ir Jēzus krusts un augšāmcelšanās.

Pēteris Ērmanis 2. februārī palika 60 gadus vecs. Ar savu dzīves biedri viņš jūtas Vācijā vientuļš, kaut arī tauta viņu atceras un viņa radīšanas darbs nepavisam nav jāuzskata par beigušos. Viņš ir pelnījis arī mūsu baznīcas ļaužu atzinību. Jānis Jaunsudrabiņš bija ierosinājis viņam piešķirt kultūras fonda balvu, kas dotu morālisku un materiālu atzinību par viņa darbu. Ierosinājumam mēs varētu tikai silti pievienoties.

MĀC. OSVALDS GULBIS

ĶĒNIŅA DĒLS

KAS zina, kāda kuŗam dzīve? Dažs sajauc sarkanu ar zaļu, dažs mēļu sauc par zilu. Ķēniņa dēla dzīve - teica - esot zaļa.

- Varbūt, - ķēniņa dēls domāja, - varbūt, - un palicis pie galda viens, jutās kā upe bez krastu. - Bet ja mana dzīve zaļa, tad tikai tāpēc, ka tai zaļi krasti, - viņš domās piebilda.

Kas upei krasti, tas ķēniņa dēlam bija viņa tēvs un viņa draugs. Abi tāli viens otram, bet abi tuvi viņam. Abi augsti. Abi neaizsniedzami. Bet ķēniņa dēls viņus arī nemaz negribēja aizsniegt. Viņš tos apbrīnoja un - mīlēja. - Pa vienai rokai vareni ozoli, pa otrai - košas mirtes; vidū viņš pats kā dziļa upe, bez krāču un bez sēkļiem un - zaļu atspīdumu dzelmēs.

Ķēniņa dēls nedzīvoja sev. Viņš dzīvòja savam tēvam un savam draugam. Nedod Dievs, ja kaut viena viņam pietrūktu! Nedod Dievs, ja ozolus nomainītu klintis un miršu vietā rēgotos tikai neauglīgas kāpas. To ķēniņa dēls nepārdzīvotu. Tuksnesī upes izsiek, un redzēt tikai klintis - nē, to tik nē, tas būtu pārāk grūti.

Tēvs bija lielisks. Otra tāda nebija. Otra tāda arī nevajadzēja. Ķēniņš ir tikai viens, un viņš - ķēniņa dēls. Bet tas nebija svarīgi. Svarīgi bija tas, ka viņš drīkstēja būt šī lieliskā cilvēka tuvumā. Protams, tiktāl, ciktāl ķēniņš pieļāva. Īsti tuvu viņam nebija neviens. Bet par visiem tuvāk tomēr viņš - sava tēva dēls.

Tēva rokas bija cietas. Pirksti - kā dzelzs. Runa īsa. Skats dūra kā ar iesmu. Tēvs nemīlēja paskaidrot. Viņš allaž teica: Ej! - viņš neteica - kāpēc. Un laipni vārdi viņam allaž norietās kā vārgulīgi ziedi pumpurā. Bet nevar jau arī gribēt, lai ozols ziedētu ābeles ziediem. Tēvs bija karaavīrs. Ap viņu pulcējās karaavīri - vesels ozolu mežs. Un gar tādu ozolu mežu bija plūdusi ķēniņa dēla dzīve. Bet nu - kā tas bija gadījies, kā ne - ozolu mežs šķita beidzamies. Varenajā ozolu krastā sev par izbailēm ķēniņa dēls saskatīja klintis.

Tēvs bija pārvērties. Visai daudz viņš nebija smaidījis nekad. Tagad viņš smaidīja vēl retāk. Viņš izskatījās tāds - it kā no āra ienācis, it kā no ledus kalna nokāpis. Viņa seja bija sasalusi ledū, un tā vairs neatkusa. Galva sirma - kā apsnigusi, un acis - tramīgas kā vāveres kuplas egles pazarēs.

Bija noticis vēl kas ļaunāks, un ķēniņa dēlu tas biedēja visvairāk: tēvs bija sācis pats ar sevi runāt, sākumā gan tikai tad, kad bija drošs, ka neviena nav tuvumā, tagad, kā nule pie galda - arī ļaudīs.

Kā allaž, pie galda bija runāts par vīlistiešiem. Uzvaras svētki bija nosvinēti. Bija dziedāts, bija dejots, bija spēlēts. Bet pašas uzvaras kā nebija, tā nebija. Ienaidnieks bija noasiņojis, pašā valsts rietumu nomalē atspiests, bet - nerimās.

Abners, ķēniņa karaspēka virspavēlnieks, milzu vīrs, sārtu seju un dūrēm kā vālēm, tikko bija šaņēmis jaunas ziņas, un nu pie galda, ja arī ieplēties kā celms, ar veselu irbi vienā un vīna kausu otrā rokā, taču, kā jau tas arī piederas, saņemtās ziņas izklāstīja nevienam citam kā ķēniņam. Un ķēniņš klausījās visai ieinteresēts. Bet, kad mazliet iesilis un acīm redzot gribēdams drusku uzmanības pievērst arī ķēniņa znotam, celma vīrs savu plato plaukstu uzlika uz Dāvida pleca un, nesenos uzvaras svētkus atgādinādams, iejautājās: cik tad īsti to tūkstošu Dāvids esot nogāzis - ķēniņa dūres sažņaudzās, seja noraustījās, skats pabēga kuplo uzacu pacerē un dobji kā satracināts vulkāns viņš nodārdināja: "N-n-nelieši!"

Kas bija nelieši? Vīlistieši?

"Kas ir... tēvs?" ķēniņa dēls jautāja, "neliešus" tomēr drošības pēc noklusēdams. Bet tēvs jau bija iegrūdis rokas mazgājamā bļodā līdz elkoņiem, pamājis Dāvidam nākt līdz un - aizgājis. Tūlīt piecēlās arī Abners. Ķēniņa dēls pie galda bija palicis viens.

Kas tēvam notika?

Sastapis vecā pavāra izmisušo, bet nepārprotamo skatu: Nu paliec vismaz tu! - ķēniņa dēls pasmaidīja, bet pakratīja galvu: Nē, vecais draugs, ēdiens bija gards, bet negribas vairs. Taču lai veco vīru neapbēdinātu pavisam, ķēniņa dēls tam pasniedza savu kausu un ļāva to piepildīt. Blakus telpā Dāvids jau strinkšķināja kokli - kā allaž. Kad ķēniņš bija nelāgā omā, Dāvidam bija jākoklē.

- Acīm redzot, tēvu kas nospiež, - ķēniņa dēls domāja un, ar smago sudraba kausu rokā iznācis durvīs, atspiedās pret stenderi.

Tā, tur nu viņi abi sēdēja, abi viens otram tālie, bet viņam tuvie. Tēvs - puszvilu augstajā ķēniņa krēslā, galvu iecirtis un ķēniņa simbolu - šķēpu pār ceļiem pārmetis, - un dažus soļus tālāk, sakrustotām kājām, tāpat uz paklāja - draugs, meldijas kā izlasītu grāmatu šķirstīdams - - mazliet sabozies, īgns. Kā ne, nedabūja taču pat paēst!

Taču ķēniņa dēla skati drīz vien pievērsās atkal tēvam. - Kas tēvu nospieda? Vai viņš sadusmojās uz Abneru? - "Zauls pieveicis tūkstošus, Dāvids - desmit tūkstošus," koris bija dziedājis uzvaras svētkos. Pantiņš bija mulķīgs, un tā sacerētāji - netaisni. Kā nu varēja teikt, ka Dāvids vairāk darījis kā tēvs, ganu zēns vairāk - kā ķēniņš? Un Abners taču to zināja vislabāk. Vai tas tēvu aizkāra? Abners taču tikai niekojās. Bez šaubām, Dāvids bija darījis daudz. Viņa uzvaru pār Goliatu daudzināja galmā un vienkāršā lauku sētā. Un bija arī iemesls daudzināt. Ķēniņa dēls pasmaidīja, atceroties kā viņam toreiz bija drebējusi sirds: kad tik nu ganu zēns uzvarētu! Un kad Dāvids bija uzvarējis, viņš to bija apkampis kā brāli, noraisījis savu zobenu, novilcis savas bruņas un - atdevis Dāvidam. Un Dāvids drīz vien iemanījās ar zobenu rīkoties tikpat veikli kā kādreiz ar lingu. Gana puisis auga kā sinepe, bet ozolu aizēnot - nē, to viņš nespēja. Vai tēvs to nesaprata? - Tēvs pagājušo nakt nebūs labi gulējis, tas viss, - ķēniņa dēls nosprieda. - Spēlē

nu labi jauki, Dāvid, - viņš draugu domās mudināja. Un ķēniņa plaksti tiešām šķita kļuvuši smagi. Vaibsti atmaiga. Tā. Ķēniņš bija iemidzis.

Ķēniņa dēls pasniedza tukšo kausu pār plecu vecajam kalpam. Snaudiens mācās virsū arī viņam. Kokle dūca kā ziedoša liepa. Un ķēniņa dēlam gribējās zem šīs ziedošās liepas apsēsties. Bet viņa vieta bija pie ķēniņa kājām. Tur viņš jau dažu pēcpusdienas stundu bija sēdējis, pret ķēniņa krēsla balstu pakausi atspiedis un koklē klausīdamies aiz lielas laimes nodrebējis, kad tēva roka kādreiz pa miegam pieskārās viņa vaigam.

Cik klusi varēdams, ķēniņa dēls uz pirkstgaliem devās uz savu vietu. Taču tēvs uztrūkās, un nu viss miegs bija vējā abiem. Arī kokle iedžinkstējās skarbāk - kā muša zirnekļa tīklā.

''Piedod, tēvs,'' ķēniņa dēls murmināja. ''Es tevi uzmodināju.''

''Nekas, nekas. Nāc vien.''

''Vai tu satrūkies, tēt? ''

''Es? No kā? ''

Ķēniņa dēls apsēdās, bet galvu pret tēva krēslu atspiest neuzdrīkstējās. Tēvs taču bija satrūcies. Kāpēc viņš to noliedza? No kā viņš bijās? Te taču nebija kaŗalauks, - mājas. Te nekādas briesmas nedraudēja.

Tēvu nu vairs ķēniņa dēls redzēt nevarēja. Viņš raudzījās draugā. Pār kokli sakucis, rudo galvu noliecis, bet dīvaini mozs, savādi spriegs, Dāvids ķēniņa dēlam nezin kāpēc atgādināja uzvilktu loku. Ķēniņa dēls arī pats bija kaŗavīrs. Viņš zināja: tā naktī ausās izlūks pretinieka nometnē. Bet Dāvids taču bija starp draugiem. Savādi. Vai pēdējā laikā draugs nebija kļuvis tāds - - izvairīgs? Acis bēguļoja. Sirsnīgais bērna smaids - it kā salūzis. ''Zemā'' kārta tika uzsvērta katra vārda galā. Un atbildi allaž aizstāja jautājums: Tiešām? Tu tā domā? Ko tu saki!-Dievs pas', pārvērties taču nebija tikai tēvs vien. Pārvērties bija arī draugs.

Kas leknai pļavai migla, tas galmam tenkas. Tās ceļas nezin kur un kā, tikai pēkšņi tās ir klāt. No sākuma tās lien kā glodenes, tad slienas kājās kā neglīti pērtiķi un beidzot plivinās riebīgiem sikspārņu spārniem. Tenkas ir kā indīgi tīteņi. Tās tikmēr snaikstās un grozās, tinās un vijās, kamēr upuris beigts. Pret tām ir tikai viens līdzeklis - ass nazis. Indīgais tītenis jānogriež pie pašas saknes un - laikus. Ķēniņa dēlam tāds ass nazis bija. Taču šo un to bija dzirdējis arī viņš. Vai tiešām tēvs Dāvidu apskauda? Ķēniņš - ganu? Tiesa, tas nebija visai sen, kad arī ķēniņš bija bijis tikai zemnieka Ķisa dēls - Zauls. Bet tomēr... Un Dāvids jau labu laiku nebija vairs gans; - varonis, kaŗavadonis, ķēniņa znots. Ģimenes cilvēks. Dāvids prata patikt. Dāvids prata ar ļaudīm satikt. Tēvs pavēlēja, Dāvids lūdza. Tēvs aizgāja gaŗām, Dāvids apstājās, parunājās. Dāvidu mīlēja, tēvu bijās. Un kad bija runa par nopelniem, tad vienkārši no tēva apcirkņiem pagrāba un Dāvida apcirkņos sabēra. Desmit tūkstoši! Dāvids pieveicis desmit tūkstošus - smieklīgi!

Bet, klau, kas tas? Tie taču tieši tie akordi! Šī muļķīgā dziesmiņa par Zaula tūkstošiem un Dāvida

Juris Neikens

◆

Bij zitkahrt muhſu tauta gan dſeeſmâs bagata,
Ween dſeeſmam mahjâs, laukâ tai firds bij atwehrta.
Tà dſeedot Deewu luhdſa un dſeedot zihnijàs,
Tà dſeedot kapus raka un dſeedot lihgſmojàs.
Sche ſtrahdneeks ſehjot, plaujot, tur gani eeleſâ,
Te meitas adot, wehrpjot — zik ſkani dſeedaja!
Kur behrni baros nahja, tur ar bij' dſeeſmu balſs,
Kur puiſchi zelos gahja, tur dſeeſmam nebij galâ.
Kas dſeeſmas wiſas dewa, gan paliks noſlehpums;
Tàs it kà pukes auga, bij tautas ihpaſchums.

Lihdſ tumſchâ bargâ laikâ kauns liktens uſmahjzàs,
Un tautas dſeeſmu rota kà ſagta noſudàs.
Tad zehlàs mehmais piktums un kurla mukkiba,
Un meku ſlepens niknums un geku leeliba.
Kà ſaldu malku tauta ſchìs nahwes ſahles dſer,
Un luhpas — it kà kauta — wairs dſeeſmâs neatwer.

Ak Kungs, ko debeſs namos ar engku mehlem ſweiz,
Un laukos, gaiſâ, meſchos ar tuhkſtoſch balſim teiz,
Mums dſeeſmas atkal taiſt un garu modini,
Un mehles ſaiti raiſi, un firdi kuſtini!
Lai Tawa augſtà ſlawa ſkan dſeeſmu lihgſmibâ,
Lai wiſi, kam ween dwaſcha, tew teizam ſemibâ.
Ak dſeeſmas tautai dodi un ſwehtu prahtu ar!
To mehmo garu ſodi, kam dſeeſmas duſmas dar'!

desmit tūkstošiem. To nu gan tagad Dāvidam nevaja dzēja strinkšķināt. Kā viņš varēja būt tik izklaidīgs!

Pārsteigts un izbijies - to viņš no drauga nebija sagaidījis - ķēniņa dēls pavērās koklētājā. Bet meldija jau bija aprāvusies. Acis ieplētis, kokli, kuŗai nevienam labprāt pat neļāva piedurties, nometis, koklētājs rausās stāvu tikpat kā ķēmu ieraudzījis.

Zviukt! ķēniņa šķēps pēkšņi nošalca dēlam pār galvu.

''Vai!'' ķēniņa dēls ievaidējās it kā šķēps būtu iedūries viņa krūtīs. Bet nekas ļauns nebija noticis. Draugs bija paspējis izvairīties īstajā brīdī.

''Oh!'' ķēniņa dēls atviegloti nopūtās. Viņa pirmā doma bija - steigties pie drauga. Nabadziņš! Paldies Dievam, ka neķēra. Bet pirmo domu tūlīt nomainīja otra: Kā tēvs tā var! Vai viņš prātu zaudējis? Viņš taču varēja nogalināt. Jeb - viņš g r i b ē j a nogalināt? Pārsteigts, sašutis, aizvainots ķēniņa dēls pagriezās pret tēvu. Bet, paskatījies tēvam sejā, satrūkās. Tādu viņš savu tēvu vēl nebija redzējis: acis kā divi asiņainas bultas. Mute ieplēsta, seja - kā slīcējam. Drebulīgi pirksti taustījās ap mitro kaklu. Tēvs smaka nost.

Dzimtenes baltie bērzi

''Tēt!''

Kā no miega atmozdamies, tēvs norausa rasu no pieres.

''Tēt, kas tev ir? Ko tu darīji?''

''Es - - neko - - - es,'' tēvs murmināja kā lūkodamsatcerēties. Piecēlās, kā sasietām kājām piegrīļojās pie šķēpa, izrāva to no sienas un pārlicis pār celi salauza kā skangalu. Iesviedis salauztos galus kaktā un salīcis kā zemnieks ar smagu labības maisu mugurā, ķēniņš devās uz durvīm.

Dāvids bija nozudis. Ak, nu vajadzēja steigties, atvainoties - dīvainā kārtā ķēniņa dēls jutās vainīgs - salabt, pažēlot. - Nabadziņš, - ķēniņa dēls domāja. - Tādas izbailes! Ko lai nu Dāvids tagad domā: paši saucam, lūdzam, uzplijamies un tad - duram nost! Bet tēva šļūcošie soļi, salīkušie pleci un pārvērstā seja runāja pārāk skaidru valodu. Te arī vajadzēja pažēlot, un te - vispirms. Nabaga tēvs! Kas ar viņu noticis?

Ķēniņa dēls piecēlās, un nepierastu smagumu arī pats savos plecos juzdams, devās meklēt tēvu. Bet tur jau viņš gāja. Galvu nokāris kā vecs, noguris lauva. Un tāds jau vairs nebija bīstams. Jā, drusku no tēva bail bija arī dēlam.

Ķēniņa dēls brīdi gāja tēvam līdzās klusēdams. Bija grūti ko teikt. Bet kaut ko teikt vajadzēja.

''Tēt, kas tev notika? Ko tu gribēji izdarīt! Paldies žēlīgajam Dievam, kas nelaimi novērsa.''

Ķēniņš klusēja.

''Tēt, tas jau nebija ar nolūku. Tas viņam tā - nevilšus.''

''Viss viņam nevilšus...'' Tēva vārdi vēlās kā akmeņi no kalna. ''Nevilšus viņš atvīla man tevi, nevilšus atvils man un tev arī valsti. Nevilšus, haha!''

''Tēt!''

''Vai tu dzirdēji, ko Abners teica?'' tēvs turpināja. ''Arī Abners, haha, - desmit tūkstošus... Abners zin, kam pieder nākotne... Esmu draudējis un kaunājis, un lūdzies, jā arī lūdzies, to tu nemaz nezini. Jonatan, tavs tēvs ir lūdzies kā beidzamais ubags... Kad bija kas darāms, vienmēr esmu ķēries pie smagā gala... Un kam pateicība? Man? Nē, šim, šim...''

''Tēt, vai tev vajaga pateicības? Kad saimnieka druva vilņo, kas tad saimniekam pateicas, un taču cik daudz viņš pūlējies! Drīzāk tad jau saimnieks pateicas pats - Dievam, kas viņa darbu svētījis.''

Tēvs klusēja.

''Ne Abners, ne Dāvids jau arī tā nemaz nedomā,'' ķēniņa dēls turpināja.

''Nedomā? Bet ko viņš dara, lai citi nedomātu?'' ķēniņam, acīm redzot, rūpēja tikai Dāvids.

''Tēt, vai nav vienalga, ko ļaudis domā?'' - Viņi jau arī domā: man esot zaļa dzīve, - viņš gribēja piebilst, bet neteica. To jau tēvs nesaprastu. ''Ļaudis ir pavirši, tuvredzīgi, un - Dāvids taču uzvarēja Goliatu!''

''Un izģērba tevi kailu.''

''Tēt, es pats izģērbos - es viņam atdevu...''

''Ai, ai, dēls Jonatan, tā vien liekas, ka tu viņam labprāt atdotu arī visu valsti.''

''Ja Dievs tā grib...''

Ķēniņš sádrūma. Ja Dievs tā grib... Vai Zamuēlis nebija teicis: viņš nebūšot vairs ķēniņš? Vai ķēniņa valstība viņam jau tika atņemta? Vai Dievs to viņam atņēma ar viņa dēla rokām?

Plaukstas deniņiem piespiedis, ķēniņš apstājās. Jonatans viņā raudzījās kā apsūdzētais tiesnesī. Nē, viņš tēvu nevainoja. Viņš gaidīja spriedumu: nāve vai dzīvība? Tomēr arī ar visām savām gaidām pāri tēva plecam, starp mirtēm viņš pamanīja drauga sarkanmataino galvu. Tātad Dāvids tepat bija un, liekas, visu bija dzirdējis. Jo labāk.

Beidzot tēvs atbildēja.

''Labi, dēls. Lai notiek, kā Dievs grib. Dāvidam nekas ļauns nenotiks.''

Cikādes cirpstēja. Miršu un olīvu krūmi dega zaļām ugunīm. Pusdienas tveice elsa savu karsto elpu tieši sejā. Negribot ķēniņa dēls paraudzījās tālāk. Tur bija ozoli, tur - ēna, tur - upīte - kā viņa dzīve. Bet zaļu krastu tai vairs nebija.

MŪSU DIENĀS

TOTĀLITĀRAS VALSTS ĒNĀ

Krievu ortodoksā baznīca pēc ilgiem apspiešanas gadiem gan 1926. gadā ieguva kaut ko līdzīgu formāli tiesiskai legālitātei un 1943. gadā, kad patriotiskā propoganda piedzīvoja savu kulmināciju, tai pat pieļāva Maskavas patriarchāta atjaunošanu, tomēr valsts un baznīcas attieksmes arī šinī jaunajā posmā visur, ieskaitot arī satelitu zemes, ir veidojušās pēc noteiktas vadlīnijas: baznīca ieguva zināmu kustības brīvību - bet robežās, kādas tām nosprauda boļševistiskās politikas mērķi un intereses. Kur kremlis sajuta vai pat tikai sagaidīja pretestību saviem plāniem, tur tas nepiekāpīgi un radikāli vērsās pret baznīcu, kaut arī lietojot metodes, kas varēja būt mainīgas. Ja divos drīz vienā otram sekojošos koncilos Maskavas patriarchāts varēja mēģināt atjaunot savus panortodoksos centienus un reizē, no otras puses, ievadīt sarunas ar citām konfesijām rietumos, tad tas ir noticis tādēļ, ka šinī jaunajā kursā kremlis ir bijis ieinteresēts, un sekot šim kursam nozīmēja sekot partijas līnijai.

Evaņģeliskās baznīcas aiz dzelzs aizkara līdzīgas iespējamības drīkstēja izmantot daudz mazākā mērā vai pat nemaz. Pēdējais jāsaka, cik tālu tas secināms no trūcīgajām ziņām, arī par Baltijas valstu baznīcām. Masu deportāciju sekās tās ir tik ļoti vājinātas, ka salīdzinājumā ar agrāko stāvokli, tām ir ņācies pilnīgi ierauties kaktiņā. Dažiem viņu pārstāvjiem bija uzlikts uzdevums piedalīties politiskajā izrādē, ko sauca par Maskavas "miera sanāksmi". Agrāk tik nozīmīgie sakari ar rietumiem, sevišķi vācu luterāņiem, ir galīgi sarauti.

Arī Polijā baznīcu visiem spēkiem mēģina pakļaut valstij, šim mērķim kalpo dekrets, kas prasa garīdzniekiem uzticības solījumu tagadējam režimam. Baznīcas amatu ieņemšanai, vispār pārmaiņām garīdznieku personālajā sastāvā, kā arī to funkciju robežu noteikšanā, nepieciešams valsts iestāžu akcepts.

No šiem principiem visumā vadās arī pārējās satelitu valstīs, tikai ar to atšķirību, ka baznīcu karitātīvais darbs visur nav vienādā mērā iegrožots. Arī audzināšanas laukā valsts monopols visur vēl nav tik tālu uzkundzējies, ka nekur nebūtu palicis pa spraugai. Tā Ungarijā radās iespējamība turpināt darbību baznīcas privātajām skolām, saņemot tām valsts piemaksas. Taču šis fakts, kā zināms, nav uzskatāms par novirzīšanos no ģenerāllīnijas; arī tur, kur ir doti naudas līdzekļi mācītāju un teoloģijas profesoru algošanai vai sagrauto baznīcu atjaunošanai, šiem nolūkiem izdotā nauda, saskaņā ar totālitārajām valstīm īpatajām metodēm, ir izlietota politiski mērķtiecīgi; visur šos soļus ir pavadījušas akcijas ar spilgtu propogandas raksturu, prasot, lai baznīcā valdītu "progresīvā kristietība".

Pamācīgs piemērs šinī ziņā ir Ungarija. Kad pag. gadā mainījās personas vadošajos amatos turienes luterāņu baznīcā, noteicēju iespaidu ieguva virziens, kas iestājās par valsts un baznīcas posteņu personāluniju. Valstij tas bija tikai izdevīgi, jo šī virziena pārstāvji ar sevišķu dedzību sludināja tezi, ka tagadējā valsts ideoloģija saskanot ar kristīgo mācību un ka pretošanās "sociālisma uzbūvei" nozīmējot "nocietināšanos" pret Dieva gribu, kas atklājusies boļševistiskajā revolūcijā! Šie mēģinājumi teoloģiski attaisnot un pamatot komūnistiskos mērķus gan pilnā mērā kalpo tagadējo varas vīru politiskajām interesēm, bet pavisam maz tie iespēj pārliecināt, it kā aiz dzelzs aizkara valdītu patiesa baznīcas brīvība. Šādu iespaidu radīt nav izdevies arī tiem dažiem ungaru un čechu augstākajiem garīdzniekiem, kam pag. gadā bija atļauts piedalīties oikūmeniskajās sanāksmēs brīvajos rietumos.

Boļševisma īsto nostāju pret baznīcu sevišķi spilgti raksturo patlaban notiekošās evaņģeliskās baznīcas vajāšanas Vācijas austrumu zonā. Arī tur mēģināja radīt "progresīvo kristiešu" kustību, bet kad šis pasākums neizdevās un valsts protežētā novirziena nedaudzie piekritēji nebija spējuši uzspridzināt evaņģelisko baznīcu no iekšienes, sākās represiju pastiprināšana no ārienes. Kā jau dienas presē ziņots, apcietina mācītājus, teoloģijas mācības spēkus, kristīgās jaunatnes kustības darbiniekus. Sevišķi asi valsts un partijas funkcionāri vēršas tieši pret kristīgo jaunatni, kuŗas ceļš uz Kristu nav saskaņojams ar tām plakātu frazēm, kas sludina "jaunu sabiedrības iekārtu uz marksisma - ļeņinisma zinātniskajiem pamatiem". Vai tas, kas notiek šodien Austrumvācijā, nav pēdējais brīdinājums visiem aklajiem un naivajiem brīvajā pasaulē, kuŗi komūnistu sirēnu dziesmu iežūžināti, snauž vēl saldā mierā pašu ērtajā pajumtē?

Acumirklī vēl grūti pateikt, vai varas kungu tālākais nolūks Austrumvācijā ir baznīcu pakļaut pilnīgi valstij, padarot to par valsts baznīcu un kalponi totālitāriem politiskiem mērķiem, jeb tie tiecas izārdīt baznīcas organizāciju, nospiežot to izolētu šūniņu stāvoklī un tā apgrūtinot un nosprostojot baznīcai ceļus uz cilvēka sirdi. Viens tomēr ir skaidrs, ka tie vīri, kas tur patlaban spēlē vēstures veidotāju lomu, savu nostāju pret baznīcu ir izplānojuši ilgākam laikam un no saviem tiešajiem mērķiem, kas katrai īstai kristīgai baznīcai ir naidīgi, nekādā ziņā nedomā atkāpties, kaut arī uz laiku tie, varbūt, savos manevros liktos kļūstam saudzīgāki. Bet arī šis sātāniskais naids, kas šodien tā sakoncentrēts pret Kristus baznīcu, nevar mūs ne satriekt, ne iebiedēt. Ikviens kristietis taču zina, ka Baznīca nav tikai cilvēku darināta organizācija, bet ka viņas izcelsme un mērķi ir meklējami pāri cilvēku labajām vai ļaunajām dotībām, un tādēļ no tā uzdevuma, ko Dievs viņai spraudis, baznīcu nenovērsīs ne ar politiku, nedz ar represijām.

(Christ und Welt, 1953.g. 12.nr.) Māc. J. Strautnieks

BAZNĪCAS DIENAS VIDUSANGLIJĀ

Pēc archibīskapa gana raksta nolasīšanas janvāŗa dievkalpojumos, februāra un marta mēnešus Vidusanglijas draudze veltīja īpašām baznīcas dienām tās piecās, pa visu Vidusangliju izkaisītajās baznīcās. Kopīgais moto bija archibīskapa vārdi "Latvija sve-

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

šumā ir latviešu baznīca.'' Priekšlasījumu kopīgais temats bija ''Baznīca un šo dienu dzīve.'' Lai uzsvērtu ciešo kopību, kas saista mūsu baznīcu ar visu tautu šais dienās piedalījās ministrs K. Zariņš (Lesterā), LNPL priekšsēdis A. Abakuks (Birminghemā un Česterfīldā) un LNPL loceklis ltn. V. Cukurs (Česterfīldā un Konventrijā). Pēdējā teikto runu ieviētoja arī laikraksts ''Latvija'' savās slejās.

Baznīcas dienas pulcēja prāvu dievlūdzēju un klausītāju skaitu. Bet to īstā nozīme tomēr bija ierosinājumā piegriezt lielāku vērību mūsu baznīcas nozīmes izpratnei un ko tā prasa no pašas baznīcas un draudzes, t.i. vairāk aktivitātes un atbildības apziņas kopīgā uzdevuma pildīšanā. Kā praktisks ierosinājums pašas draudzes līdzdarbībai šīs domas paužanā bija sakarā ar šīm baznīcas dienām iespiestās aploksnes un pastkartes. To uzdevumu izprazdama, draudze tās arī izpirka diezgan kuplā skaitā. Jāņem vērā, ka nedaudzie Latvijas patstāvības gadi, kuŗos mūsu nacionālā baznīca sāka tikai veidoties, ir bijis pārāk īss laiks, lai mūsu baznīcā nostiprinātos ciešāka izpratne pašu draudžu un baznīcas aktīvam darbam un atbildības apziņai, ko nometņu dzīves gadi un baznīcas provizoriskā iekārta, protams, nav varējusi padziļināt, un tāpēc tagad mūsu baznīcai un tās draudzēm jāvelta nopietns darbs tās izkopšanai un nostiprināšanai atbilstoši mūsu šo dienu stāvoklim un uzdevumiem, kas no draudzēm un baznīcas prasa samērā daudz vairāk nekā savā laikā stabilos un ārēji labvēlīgākos apstākļos dzimtenē. Vidusanglijas baznīcas dienas tad nu bija mēģinājums un ierosinājums plašākam darbam šai virzienā visā mūsu baznīcā.

E. S.

VAI DAUDZ PRASĪTS?

Tiem, kas labprāt gribētu darīt ko labu, U.E.L.C. oficiālais orgāns ''The Ansgar Lutheran'' š.g. 3.nr-ā sniedz šādus desmit padomus:

1. Aizsūti saslimušajam kartīti.
2. Apmeklē slimos un nevarīgos.
3. Apmeklē tiklab tos, kas nesen uzņemti par tavas draudzes locekļiem, kā arī tos, kas pārnākuši uz dzīvi tavas draudzes robežās. Ielūdz tos uz dievkalpojumu. Liec tiem justies kā mājās.
4. Palīdzi (savai) draudzei kļūt par draudzīgu draudzi. Vispirms sasveicinies ar ciemiņiem (dievnamā) un tad tik ar saviem draugiem.
5. Ja tev ir auto, paņem līdz tos, kas citādi uz baznīcu netiktu.
6. Stāsti par baznīcu saviem kaimiņiem, aicini tos nākt tev uz baznīcu līdz. Varbūt tu vari izkārtot mācītājam ar viņiem sarunu.
7. Lasi un pārdomā Bībeli ikdienas.
8. Lasi tarp, kas pats nespēj lasīt.
9. Izvairies no netaisnas kritizēšanas; vairo ikviena cilvēka paļāvību un drosmi.
10. Svētdienās apmeklē Bībeles stundas. Atved līdz arī kādu citu.

ABONEJIET MENEŠRAKSTU
MĀJAS DRAUGS

MĀJAS DRAUGS ir vienīgais mēnešraksts ev.lut.latviešiem visā brīvajā pasaulē.

MĀJAS DRAUGA abonēšanas maksa $1.50 gadā (arī ārzemēs), grupas dalībniekiem ar 10 un vairāk abonentiem grupā tikai $1.00 gadā.

MĀJAS DRAUGS
Division of American Missions
National Lutheran Council
327 South La Salle Street,
Chicago 4, Illinois.

FRIEND OF HOME

English Translation of the Latvian Paper Majas Draugs

Vol. No. 4 June, 1953 No. 6

Prof. K. Kundzins Ps. 98; Ephesians 5:19

A SOUL'S SONG TO GOD

Spring has come over meadows and glens and even into the big cities. "Sing and flourish!" she shouts to everyone who still is young in his heart. "Sing your song to the Spring, as many Springs ago when still a child. Sing as your fathers and mothers did when working or feasting or bidding farewell in a graveyard. Sing as the thousands did at the dawn of liberty. Sing, O soul, sing!"

Yet the soul is quiet, lost in thoughts, and hesitant in reply.

"Why are you so thoughtful,dear soul? Why don't you reply?"

"Mustn't I be thoughtful?" the soul gives a reply at last. "Is it easy to sing when far from home? Don't the Scriptures tell about people who hung their harps upon the willows when longing for home? And you who are questioning me, you know yourself there are still this moaning and rattling of chains. Don't you visualize too, once in a while, those tortured and crippled people and those long rows of graves? And above all things, isn't the fierce Crime still sitting upon his throne? How under such conditions can a heart sing?" -

"I visualize even more: countless people who, having no ideas of any charm of personality, seduce hundreds of souls, extinguishing any likeness of God in them. At the same time you hear cries: 'More money! Power! Glory - and if for just one day! Anything else is but a dream and meaningless!' And that is what thrills the heart of a modern man. Is it the eternal beauty, is it the spiritual nobleness, God's creation, God? O no: it is the astonishing wonders of the technics: the giants of the oceans with their incredible conveniences, the huge bridges, jets. Not the silent melody of a soul, but noisy motors."

So speaks the soul. And isn't she right? Can we expect that the modern man will take off his hat and listen to the chimes on a Sunday morn as the fathers did? Can we expect that he would pay any attention to a bird singing in a birch-tree? No wonder that a human soul, having lost almost everything of this kind, retreats in silence.

Really, sometimes it seems you have become small and weak, my soul, you who suppose to long for light and beauty. You have become small like a little bird in a tree, like a green shoot in a desert of stones and steel, like a child who has lost his mother, like the small shepherd boy David - one with his God before the giant Goliath, a man covered with iron armour.

However, did not little David sing? Fricis Barda has described it so nicely in his ballad "David before Saul." King Saul is obsessed by an evil power. All around he sees but enemies and treason. He has lost his peace. His bright days have dimmed. What has happened to his brilliant victories? What has happened to his pride? An evil spirit has taken hold in his head and heart. "Where is that shepherd boy David?" he shouts. "Let him take his harp and come." In no time the king's order is done. The boy sings. And something happens to Saul. The clouds disappear. There is sunshine again. Everything that was dead becomes a-

live: the birds, carved in his chair, are singing, the flowers scenting. The king suddenly notices that he is enchanted by a sorcerer, and this sorcerer is the small shepherd boy with his harp.

Be as the small shepherd boy was, dear soul! Do overcome your doubt and confusion. Stretch out your hand after your harp again. Do touch the strings again and you shall experience that the song of your harp is just sleeping, it is not dead yet.

O when this song will regain its wings and its former strength again! O if it would fly over the beautiful gardens of this land, over the innocent dreams of childhood, over the familiar places at home and the distant battlefields - and ascend up to the sacred thrones of God in eternity. Song and faith, song and eternity - these things should not be separated. Has not God revealed His secret to many a servant of His in a song? Don't the mighty sounds of our organ proclaim the might of God? Was it not a revelation of God's mercy and of His great majesty that caused Palestrine to create his choruses - and to Beethovan - his most excellent compositions? You, my soul, can ascend up to the dwelling place of the heavenly angels. The milliards of stars, as well as the tiny anemone at the edge of the woods, proclaim His wonders; the wonders of the modern technics and everything else built by men are just insignificant playthings of a child before His majesty. They can be a blessing but when obeying His laws. Without Him they can become a grave of mankind and of its spirit.

O when receiving new strength from His eternal depth the streams of eternal life would stream again - proclaimed in a holy song! O when the words of the Book of Revelation would be fulfilled: "And behold, a great multitude which no man could number, from every nation, from all tribes and people and tongues, standing before the throne and before the Lamb, clothed in white robes, with palm branches in their hands and crying out (singing) with a loud voice, 'Salvation belongs to our God who sits upon the throne, and to the Lamb!'... Blessing and glory and wisdom and thanksgiving and honor and power and might be to our God for ever and ever! Amen." (Rev. 7:9-13)

* * *

Pastor E. Lappuke — Lk. 13:1-5

REPENT AND LIVE!

We must admit our ignorance: we know nothing about those events. Our text deals with the bloodshed of the innocent Galileans who were murdered in the temple by the Romans. Nevertheless, it does not matter. We are interested in this text because of the problem: Why must we suffer so much, why are there so many misfortunes and catastrophies, why is there so much suffering in the world?

This was the question which was put also to Jesus. And they who put it, it seems, were very much like us. They thought: for every misfortune, for every evil deed the sufferer is himself responsible. We have a feeling for justice, and it demands punishment for the evil deed. If human suffering would be the automatic consequence of a false action, we would understand that quite well--If God did not prevent that bloodshed even in the temple, these Galileans must have been great sinners.

Before listening to the Lord's answer, I would like to emphasize that a feeling for such justice has deep roots in our hearts. I am thinking of all these in our midst who have suffered so much. There are lots of them... They put the same question very often: Why has God sent this suffering to me? Am I a worse sinner

than all the others? What offence have I committed that I cannot even live in my beloved home?... I am thinking of you who have lost your favourite child. I am thinking of the sighs when a youth was taken from our midst, a youth for whom the future seemed so promising. I am thinking of our national heroes who even in agony uttered their dearest name Latvia! And I am thinking of my land where I would like to return and to close my eyes for the last rest, losing not my faith in His promise that in everything God works for good with those who love Him. And I cannot forget all the Latvian martyrs who, in the night of June 13/14, were put into freight cars in order to be carried to the slave camps, caused by a barbarian spirit... Why? Why is there such misery?- No, it seems there is no justice in the world, for the best must pass away first... Why must the Latvians, who already have experienced many a misfortune, go along the via dolorosa? Again?

Uttering these and similar questions we point to those who should have earned such suffering. We look for justice according to our understanding, we look for a just punishment, and a just reward.

If our longings are of this kind we must be aware of the fact that Jesus does not share them with us. He says: "Do you think that these Galileans were worse sinners than all the other Galileans, because they suffered thus?" Today I think He would say: "Do you think, that these Latvians were worse sinners, because they were deported to Siberia?" And right away Jesus mentions one example more: "Or those eighteen upon whom the tower in Siloam fell and killed them, do you think that they were worse offenders than all the others who dwelt in Jerusalem? I tell you, No, but unless you repent you will all likewise perish."

"I tell you, No; but unless you..." These words say that misfortune, suffering, trials are not for the purpose that one part of mankind would have material for philosophical consideration or interesting conversation. This message from God is sent to <u>you</u>. Is there any use to know the cause of storms and winds? Is it not much more important that the sailor knows what to do in stormy weather in order to survive in rough sea and through all the waves? The same thing with us: Our main problem is to listen to God's voice and to obey Him in order that having had a lesson in evil and suffering we might prevail and come forward and upward. God's message wants to remind us of the fact that all mankind has sinned before the justice of God and thus earned punishment. In this respect we all are alike before God--we have sinned against our Father. Thus one rather must wonder that we are still alive, that our people have not been destroyed completely. Our "whys" show that we have not understood God's justice. In the eyes of Jesus, suffering and mishap is not punishment or an automatic consequence of a crime. He looks upon all of us as upon very similar ones and, reminding us of the consequences of the first sin, He makes us to sit upon the same bench of the accused: "Unless you repent you will all likewise perish." Our suffering, the catastrophies of the world crimes and wickedness, should make us consider that we are living only because of God's patience. Nevertheless, this patience has its limits. We want to be living. And Christ is the way for all who want to remain alive. In everything God works for good with those who love Him. Neither suffering nor death nor any misfortune, nothing of that which to an unbeliever seems to be destruction, can harm those who belong to Christ. His victory on Easter is a victory over evil and death. Thus we are rising above even the greatest suffering and misfortune, for our life is in the hands of God. He takes care of that, that everything works for the benefit of His children. So let us put ourselves into God's hands with faithful hearts, and let us go the way which He has pointed. Thus we shall be united with the part of our people who at home and in the distant primeval forests in Siberia have put themselves into God's hands and who have conquered with Christ.

Do you think that they were worse offenders than all the others..."I tell you, No; but unless you repent you will all likewise perish." Where there is repentance,

there is life. May God grant us this repentance! Then we shall live and then we shall understand that "In everything God works for good with those who love Him."

* * *

Prof. Ludis Berzins

THE RIGHT AND THE WRONG WAYS IN CHRISTIAN EDUCATION

Christian education must be based upon the faith which we confess, relying on the Scripture. We cannot put in its place a different teaching, different thoughts and different traditions. Philosophical systems or poetical images cannot substitute for the Gospel. It concerns certain temporary movements in particular. With a perverse obtrusiveness they pretend giving what they cannot give--I mean here the national religions. If one cannot classify scientific insights, the results of correct thinking, according to zones, nations or states, then also the higher religious convictions remain the same, no matter whether we live near the equator or near the north pole. A certain difference, taking into account the national differences, can occur in the formal expression of religious acts, e.g. in singing religious hymns, for the linguistic difference can put a different stamp on the hymns. Nevertheless it does not touch faith as such. A good example here can be the church buildings. While prosperous lands are building grand temples of marble which has been taken from their own quarries, then in the northern forest we naturally will not look for them. We will enjoy a wooden church building.

Nevertheless the striving after Latvian national faith - the "godkeeping" - seemed to be very popular in recent years. It could be in connection with certain national self-respect, which in this manner seemed to be secured even more. By the way, the representatives of this movement did not realize that by being enthusiastic about national faith they only imitated a foreign example. Had not Mathilde Ludendorf a national faith? The number of examples could be increased, for also our brothers the Lithuanians had a proclaimer of a national faith, Gediminas-Berzanskis - Klausutis, and there are similar cases in many different nations. The main thing however is this: these national religions have not been born and have not had their roots in the mysterious depth of the soul. They mainly are a play, a form of entertainment. When thinking of prayer we see it quite clearly. Prayer certainly is the living breath of any religion. However, can one imagine that the "godkeepers" can pray to Perkons or Laima otherwise than theatrically? So when educating our children we must not make them confused by the chaotic ideas of the "godkeepers". Sometimes even the adults are in danger. There surely was a suggestion made to our soldiers - they had to confirm their statements by using the words: "So help me God and Laima!"

We are living in an era where we all are responsible for the development of our spiritual life. So we must also develop clear ideas in our religious life. We do not want to serve other gods in Christianity. Let us not make syncretism by "godkeeping" as well. There is not a special emphasis necessary concerning philosophy. It also cannot and must not expel Christianity from its place, "for we know in part and we prophesy in part" (1 Cor. 13:9). And the exact science cannot discover all the secrets of God and all the depth of a human soul either.

However we shall not pass by tradition, literature, and philosophy either, for religion, from the viewpoint of the Gospel, does not lead us into isolation. It is leaven which should leaven our environment. So when teaching religion we must be aware of present events and tendencies. They should be shown in the light of the Gospel, certainly as much as the children can comprehend them. From this point of view it is wise to illustrate Christian truth with examples from life.

They make the teaching more alive, awake the children's interest, and are easier to remember. By the way, impression will be greater if the teacher takes his examples from his own experience. Adopted examples, though unavoidable, will not make as deep an impression, for they will not be as concrete.

How important the concreteness is I remember from my own experience. I wanted to demonstrate that wealth does not free us from care either. When illustrating this problem I took as an example the wealthy Terestchenko family which I had met in Kiev. I was not even at the end of my speech when suddenly a small boy shouted: "Just like the old Glueckstein!" Mr. Glueckstein, a brewery owner, just recently passed away, was believed to be the richest man in Jekabpils. So the concrete description made its reflection on the present situation.

Certainly one must be cautious so that the pupils do not get the impression we try to sit upon a judge's chair. Nevertheless, the concrete character in pedagogy must be favored always if we do not want to make our lessons dull and unfruitful.

* * *

Pastor A. Veinbergs

P. ERMANIS' RELIGIOUS POETRY

Who is P. Ermanis? Poet, novelist, historian of literature, editor, consultant if somebody wants to know when such and such a book was published or when and where such and such a novel or tale was first printed. Quite seldom P. Ermanis has been mentioned as a writer in whose works always harmoniously resounds some echo ringing from the large harmony of eternity. In an article he mentions that sometimes he has been mixed with his name-sake, Pastor Janis Ermanis, whose 27 original hymns in the Latvian Evangical Lutheran Hymnal are quite popular. Nevertheless the difference between both is great.

P. Ermanis has not composed any hymns. Nevertheless, in his small expressionistic collection of poems, "I Prophesy", published in 1920, are many religious strophes. At that time he was making contributions to his age. He expresses his emotions and ideas in loud pathetic words, still they come from his very heart. For example:

> O if I could pour out myself and die away completely,
> And in my song proclaim: Be merciful, forgive and love, do love -
> For just one month, for just one week, for just a single day!
> There will be light in life and you'll always come back to light.

The reviewer Karlis Plukas, the most serious appraiser of P. Ermanis on the occasion of the writer's 25th anniversary in 1936, in the monthly of the Ministry of Education, compares P. Ermanis' style with the rhymeless verse of Walt Whitman and Fr. Verfel. But that is only formal likeness. The expressionists in the years after World War I sometimes associated themselves with radical political currents. P. Ermanis perceives the misery of men built Paradise.

> I won't accept your earthly Paradise
> If its basis is soaked in blood.

P. Ermanis' humanitarian ideal has a religious assonance. The significant title of Ermanis' second book of poems (1922) - "I Doubt and I Believe" - repeats itself in a new variant in his poetry book published in 1946 - "On Foreign Mountains", even if in "On Foreign Mountains" these conceptions are more connected with the fate of our home land and our compatriots afflicted with the miseries of war, nevertheless, the feeling does not retreat that there is some arbitrator over the

fate of peoples and men. This collection contains also one of the most unforgettable poems - "Two Prayers About Our Father Who Art in Heaven", and "God Bless Latvia." Four poems with direct religious subjects are in his collection "I See Life Everywhere", published in 1926, which is inspired with optimism. Something of the Latvian traditional white image of God Ermanis has put in Christ who, in the poem "Christ At Early Spring", also gives his blessing to fields. The second poem devoted to Christ is the "Bright Prophet."

Among the prophets - you're the dearest;
You bless our suffering and joy,
You know a human heart as God Himself.
And every mourner is your brother.

This short review allows no closer analysis, but it will not be difficult to guess how alive and real the religiousness is which has been expressed in the poem,"White God". He does not come with loudness; he does not like the tempest.

He is with us when we meet and when we part.
He is with us when our soul is full of love.
He makes us strong enough in order to forgive.
He brings our soul into His light when we depart.

Finally - P. Ermanis sees real humanity in the mirror of divinity. "Holiness" is the title of the poem which speaks about man's uniqueness, his value and personality. Ermanis has no rivals in Latvian literature in his biographical characterizations or portrayals of writers, artists, historical personalities, in the form of a poem. Here too we find poems dedicated to spiritual workers - e.g. to E. Glueck, translator of the Bible into Latvian, to Stenders, sen. and others. Also in the lyric portraits of his contemporaries we find features disregarded or forgotten by others. P. Ermanis has truly portrayed Anna Brigadere, the calm and gentle poetess, with religious epithets--the poetess of resurrection and rebirth. In exile Ermanis has written no biographies in poetical form, but has retrospectively portrayed some writers of his own circle in longer sketches. Writing about Anna Brigadere in the monthly "Cels" in 1946, he remembers her indignation about a member of the Latvian Parliament who said that the victory at Daugava in 1919, which decided the destinies of Latvia, had been won without prayers. I myself was praying to God very passionately - acknowledged the poetess. Writing about the great realist Janis Jaunsudrabins, P. Ermanis regrets that he, in one of his short stories, dropped the end where the beggar-woman was described in heaven and left her prosaically on the earth. Ermanis has deeply comprehended the religious searchings and conceptions of Poruks, Saulietis, and what he writes about these Latvian writers are the best portrayals in Latvian literature--mostly because he did not glide over the surface but has penetrated into the very depths of his subject. Ermanis deplores the circumstance that now it is almost impossible to find his books published in Latvia. No wonder. Nevertheless, we all can get his book, On Foreign Mountains, which was published in exile. What does this book show? There is nothing more of that pathos of 1920. There is sadness, peace, simplicity, truthfulness in a very pleasant and effective form. When turning to God he sometimes makes brief exclamations without deeper meanings, nevertheless, it characterizes the poet as speaking to God and asking when we will return home. Good God! reveal when! A singer sings words of prayer in a concert and it seems to him that there Latvia is herself praying. He is watching a young poetess, how much of beauty God has given to her. It is not that the author always is a strong confident Christian character--he falls into despair too. But what Christian has not been in despair when experiencing what the author has. Many painful strophes have been written in memory of his lost son and dead daughter. In this book there are more thoughts about death than before, but they all radiate faith. "A sound as if a bell rings out: You'll live! There is no transitoriness."

Finally, about P. Ermanis' prose. He has no larger compositions. Although from 1920-1935 five books were published, all of them were small, containing many short miniatures. I remember how deeply I was excited by the vigorous story "Three At The Tribunal" (in the collection In Times of Nightmare)which describes the first invasion of communists in Latvia and calls for ethical brightness. A commissary, Ozolciems, sentences his own father to death for being a class enemy. The author shows what happens when a man has lost all sense of holiness. There is no more humanity and the father throws himself on the son and strangles him. The figure of the old father in this story is bright and full of moral strength.

When remembering and comparing something bright and sunny in human features the author often recalls the image of Jesus Christ. That is also characteristic for himself. Prof. Alberts Freijs once was wondering about a young, now well-known, poet who in his first book of poetry very often used God's name at instances where it was difficult to find sufficient reason for it. P. Ermanis does not repeat God's name very often. It comes from his lips naturally - grows out of the essence of his soul and from his conception of life and the world. He describes an old, nice, Latvian father. The old eyes and the thin beard are so full of cordiality and sadness that one must say - Christ would look like him if He would have lived on earth to old, gray age. In the story, "The Stranger and the Hostiles", people, excited with hatred, are shown and in their midst Christ enters unrecognized, as a stranger. A sudden great change takes place. The people become helpful - kind and peaceful, they try for reconciliation.

The subject in the legend "Pain and Transfiguration", is biblical. Cain kills Eve's beloved son Abel. In her despair Eve is kneeling and praying before God. An angel raises her up and leads her into the future, showing her Christ who forgives and overcomes the evil and breaks the power of death. Eve does not believe. But the angel shows her the life of Jesus Christ. And when seeing how Jesus awakens the youth of Nain - her unbelief changes into faith. The mother of mankind understands that Christ will be able to level hatred, uniting God and man in Himself. His greatest fulfillment is that of the resurrection.

Peteris Ermanis celebrated his 60th anniversary on February 2. Living in Germany he is feeling lonely, nevertheless his countrymen have not forgotten him and there is no reason to believe that his days of creative work are gone. He is worthy to receive acknowledgement also from our church people. Janis Jaunsudrabins had proposed to assign him the grant of the Cultural Fund, which then would give him a moral and material acknowledgement for his work. We warmly support this proposal.

* * *

Pastor Osvalds Gulbis

THE PRINCE

Who knows how a man's life is? Some people do not discern red and green, some say that violet is blue. The prince's life, they said, was green. *)

Perhaps - the prince thought - perhaps - and finding himself left at the table alone, he felt like a river with its banks lost. - Well, if my life is green, it is because of its green banks, he added in thoughts.

What the banks mean to a river, the same his father and his friend meant to the prince. There was quite a distance between them, but both of them were close to him. They both were high and out of any reach. Yet the prince had no intention of reaching them anyway. He admired them and he loved them. There were huge oak trees on the one hand and pretty myrtles on the other hand; and in between

*) An expression in Latvian for "careless", "easy", "happy".

there he was - like a deep river with a green reflection upon it.

The prince did not live for his own sake, he lived for his father and for his friend. God forbid if he would lose just one of them. God forbid if the oak-trees were replaced by bare rocks and if instead of the myrtles there would be seen but barren dunes. The prince would not survive that. There are no rivers in the wilderness, and to watch just rocks--no, that would be too hard for him.

Father was great. There was no other man like him. There was no need of another like him either. A king is but one, and he was the king's son. But it did not matter. What mattered was this - to be near to this great man.

Father's hands were rough, his speech was always short. Father did not like explanations. He said: Go! - he did not explain why. His nice words always faded away like flowers in bud, but no one would expect apple blossoms from an oak-tree. Father was a soldier. And they were soldiers who were around him - a whole oak forest. And along such a forest had flown the prince's life. Nevertheless, it seemed the oak-trees disappeared. The prince was frightened to see upon the oak-tree bank lots of rocks.

His father had changed. He had not smiled much ever. Now he smiled even less. His face was icy, his head - as covered with snow, and his eyes - restless like squirrels.

Something worse had happened even. Father had started to talk to himself; in the beginning he made sure that nobody else was near, now, as just a while ago at the table, he did it even among men.

They had spoken about the Philistines at the table. The celebration of victory over them was arranged. There was singing and dancing and playing. But there was no real victory yet. The enemy had lost much blood, he was pushed back on the western frontier, but he still did not give up.

Abner, the commander of the king's army, a square man, had received some news from the west and informed the king about the lost events there. The king listened cautiously. Nevertheless, when having sipped some wine and obviously wanting to pay some attention also to the king's son-in-law, the commander put his big palm upon David's shoulder and referring to the recent celebration of victory, asked how many thousands David had really slain, the king clenched his fists and roared no worse than a volcano: "S-scoundrels!"

Who were the scoundrels? Were they the Philistines?

In no time father had put his arms into the washing basin, up to his elbows, showed with a nod that David must follow him and - away he was. Now Abner stood up also. At the table there was the prince left alone.

What happened to father?

Behind the table there was the old cook standing. His eyes begged: Do stay, at least you! - but the prince shook his head: No, my friend, the dish was fine, but I cannot eat any more. Though not wanting to afflict the old man even more, the prince passed him his cup and let him fill it. In the next room David was already playing his lyre - as usual. When the king was in a bad mood, David had to play something for him.

Obviously father feels depressed, the prince thought, and with his silver cup in his hand came to the door.

Now, there they were. Father, sitting on his king's chair with the king's symbol--the spear upon his knees--and some steps further, with his legs crossed on the carpet--his friend searching for a tune. He looked somewhat offended and angry. Of course, he had not even had his meal!

Nevertheless the prince's eyes soon turned back to his father. What made him oppressed? Was he angry with Abner?

"Saul has slain his thousands
and David his ten thousands,"

the choir had sung during the celebration of the victory. It was a silly verse and its author was unjust. How could one say that David had accomplished more than father--a shepherd boy more than a king? Abner knew it best. But he just was fiddling. Of course David had accomplished many a thing. His victory over Goliath was praised everywhere. And there was reason enough for praising it. The prince remembered how excited he was during the combat. Oh how he wished the shepherd success! And when David had won his victory he had embraced him as a brother. He took off his sword and armour and gave them to David. Now he was as good with his sword as once with his sling. The shepherd boy grew as a mustard seed. However, to overshadow an oak-tree - no, he certainly could not do that. Did not father realize that? - Father had not slept well last night, that was all - the prince made a full-stop in his thoughts. - Go on, David, play as nice as you can - he encouraged his friend in his thoughts. And the king's eyelids really seemed to be getting heavy. His features relaxed. Now the king was asleep.

The prince realized that he was a little sleepy too. The lyre hummed like a blooming linden-tree. The prince wanted to sit down underneath it. His place, however, was at the king's feet. There he had sat many an afternoon and was happy when his father, while sleeping, sometimes touched his cheek with his hand.

As cautiously as he could the prince walked to his place. Nevertheless, his father started, and now slumber was gone for both of them.

"Sorry, father", the prince murmured. "I disturbed you."

"It's all right. Come in."

"Did I frighten you, father?"

"Me? Why?"

The prince sat down, but he was scared. Father was frightened. Why did he deny it? But why? He was not on a battlefield; he was at home. Nevertheless, did David behave like a man at home? The lyre player at present reminded him of a bent bow or a spy in the enemy's camp in the night. Was his friend not a little evasive lately? His eyes were restless. His smile - as if broken. Did he not emphasize a little too much that he was a poor man and of no repute? Did he not reply to a question with a question: Really? You think so? What do you say! For heaven's sake, he who had changed was not his father alone. His friend had changed as well.

As one cannot imagine a low meadow without fog, so one can hardly imagine a court without gossip. No one knows where they come from and how they come into being, they just are there. The prince did not pay any attention to them. However, something had come also to his ears. Did father envy David? Did a king envy a shepherd? Of course the king himself had been just a peasant once and

David was now a hero, a commander, the king's son-in-law, a member of the king's family... David knew how to please. He knew how to get along with people. Father ordered, David asked a favour. People loved the one, and feared the other. And concerning merits - they just took from the king and added to David's. Ten thousand! David has slain ten thousands - ridiculous!

But, lo, that lyre - was it not the silly tune of Saul's thousands and David's ten thousands? How could David be so careless?

With his eyes full of surprise the prince turned to the lyre player. But he already had stopped playing. As if seeing a ghost, with his eyes wide open David tried to get on his feet.

Hop! The king's spear suddenly went over the prince's head.

Oh dear! the prince sighed as if the king's spear would have pierced his heart. Thank God! David evaded. What has happened to father? Was he crazy? He could kill him. Or - he wanted to kill him! Surprised, insulted and shocked, he turned to father. Having looked at his eyes, however, he started. He had not seen father like that: his eyes-like bloody arrows, his mouth - open, his face - as of a drowning person.

"Father!"

As if awakened, father wiped off the sweat of his forehead.

"Father, what's the matter? What did you do?"

"I - - do - - not - know," father murmured, as if trying to get back his memory. Then he stood up, pulled his spear out of the wall, and broke it over his knee. Having thrown both ends into the corner, and bent as a peasant under a grain sack, the king went out.

David had disappeared. Strangely enough the prince felt guilty. He wanted to beg David's pardon, he longed for reconciliation, he wished to express his sympathy. Nevertheless, the bent shoulders of his father had a very distinctive expression. They asked for sympathy too, and probably for even more sympathy. Poor father! What had happened to him?

The prince stood up, and also as if with a heavy burden upon his shoulders, went after his father. And there he was - with his head bent and very tired like an old lion. There was no danger any more.

The prince walked for awhile shoulder to shoulder with his father, silently. It was difficult to find words yet. But he had to say something.

"Father, what happened to you? What was the idea? Thank God, you did not hurt him."

The king was quiet.

"Father, it did not happen on purpose. David just slipped."

"He slips too often." Father's words rolled like stones down a hill. "He slipped when he took you from me, and he certainly will slip when he will take the kingdom from me and you."

"Father!"

"Did you hear what Abner said?" father continued. "He too likes those ten thousands... He surely knows who will flourish and who is going to fade away... I have warned and I have shamed, and I have begged... Jonathan, I have begged... When there was something to do I always gave my hand to the heavier end. And who has the thanks? Me? No, this... this..."

"Father, do you need thanks? When a peasant's field is flourishing, who gives him thanks though he has laboured much indeed? Rather the peasant himself says thanks - to God, for He has blessed his labour."

Father did not say a word.

"And it is not what Abner or David really mean," the prince continued.

"Do not mean... what has he done to avoid the people's thinking in such a manner?"

"Do you care what people think, father?" - They think my life is green--he wanted to add. But he did not say it. Father would not understand. "People are superficial, shortsighted... At any rate - David killed Goliath."

"And took your sword."

"I gave it to him."

"Well, well, my son Johathan, it seems you are ready to give him the whole kingdom."

"If God wants it so..."

The king became sad. "If God wants it..." Did Samuel not tell him that he would lose his kingdom? Was it already happening and by means of his own son?

With his palms pressed on his temples the king stood and considered. Jonathan looked at him as an accused at his judge. No, he did not accuse his father. He was waiting for his sentence: death or life? However, even in his excitement he noticed his friend's red head among the myrtle and olive bushes. So David was near at hand. He probably had heard everything. Even better...

At last father said: "Well, my son. You are right, God shall discern. I will not harm David."

The grasshoppers buzzed. The myrtle and olive bushes burned as with green flames. The heat of the noon was breathing its hot breath right into the prince's face. He looked further - there were oak-trees, there was shadow, there was a small brook - like his life. With no green banks, however, anymore.

* * *

NOWADAYS

IN THE SHADOW OF THE TOTALITARIAN STATE

After many years of oppression the Russian Orthodox Church gained some kind of legality in 1926. In 1943, at the time when the patriotic propaganda reached its culmination, even the renewal of the patriarchate of Moscow was allowed. The churches regained a certain liberty to move-but they remained bounded by the aims and interests of the Bolshevistic policy. Where the Kremlin felt or even expect-

ed resistance it turned against the church relentlessly and radically. If the patriarchate of Moscow in two councils could make the attempts of renewing its panorthodoxal endeavours and to undertake contact with western denominations, then it was possible only because of the fact that the Kremlin was interested in this new course and it did not mean anything else than obeying the party line.

Evangelical Churches behind the Iron Curtain could do much less in this respect. As far as one can judge from the scarce news, it concerns also Baltic churches. Because of the mass deportations they are so weakened that in comparison with their previous positions they have almost entirely withdrawn from the scene. Some of their representatives had to partake in the political performance which was called the "peace conference" of Moscow. Their contact with the West, so important once, has been broken completely.

In Poland too decisive efforts have been made to subject the church to the state. A special decree asks for a loyalty oath from the clergymen. A state's approval is necessary for ecclesiastical duties, for any changes in the clergymen's consistency, and their competences.

About the same policy is noticeable also in the other satellite states. Only restrictions in the charity work of the church differ. Also in the educational work, here and there some opportunities are left to the church. Thus in Hungary the private church schools could not only continue but even received support by the state. This fact, however, does not mean a changed policy. Even there where financial support has been given (for the salaries of pastors and professors of theology, for the renewal of destroyed churches) the money has been spent in order for the state to make full use of this political propaganda and demanding a "progressive Christianity."

Hungary is an instructive example. When in its Lutheran church there was a change in the leading posts, the decisive influence was gained by a movement which emphasized the necessity of a personal union between the state and church posts. It was very favourable to the state for the representatives of this movement proclaimed eagerly that the present state ideology is in full conformity with Christian doctrine and that a resistance to "the upbuilding of socialism" means "stubbornness" against the will of God which has been revealed in the Bolshevistic revolution!

The real attitude of Bolshevism has been characterized clearly enough by the present persecutions of the Evangelical church in Eastern Germany. The attempt was made to establish a "progressive Christian movement" here also. Nevertheless when this undertaking did not succeed, the repressions began. Pastors, professors of theology, and workers of the Christian youth movement have been arrested. Strong pressure has been put on--especially to the Christian youth. Is that not a serious warning to all of the blind and naive ones in the free world who still believe in the communistic propaganda?

It is hard to say at the present whether the next step will be to subject the church to the state in Eastern Germany completely, or to ruin the church organization. There is but one thing clear: the ruling men there have made plans concerning the church for a long time to come and they will not neglect their real, and to the church hostile, aims. Nevertheless, even this satanic hatred which has been concentrated there against the church of Christ, cannot destroy or frighten us. Every Christian knows that the Church is not only an organization made by men, but that its origin and aims are to be found above the good or evil qualities of men and therefore neither policy nor repression will turn her aside from the task given by God.

(Christ und Welt, No. 12, 1953).

Pastor J. Strautnieks.

CHURCH DAYS IN CENTRAL ENGLAND

In our services in January the Archbishop's pastoral letter was read; in February and March Church Days were held. Their general topic were the words of the Archbishop, "Latvia Abroad is the Latvian Church." The theme of the lectures was "The Church and Life of Today". In order to emphasize the close connection between our church and the people as a whole in these days, minister K. Zarins (in Lester), the chairman of LNPL A. Abakuks (In Birmingham and Chesterfield), and a member of LNPL Lt. V. Cukurs (in Chesterfield and Coventry), took part. The speech of the latter was published by the newspaper "Latvia".

The Church Days were well attended. Their real significance, however, was to call attention to a better understanding for our church, namely more activity and responsibility in the fulfillment of the common task. As a practical undertaking for parochial cooperation in this respect, there were envelopes and postcards available. They were printed in connection with the Church Days, their purpose was understood and they were sold in rather large amounts.

One could take into account that the few years of our independence was not a sufficient time in order to have a stronger understanding of active church work and responsibility in our church. Living in camps, and the temporary arrangement of our church then, certainly could not deepen it. This earnest task must be reached now, taking into account our present situation and purposes which ask more from the parishes and church than in the stable and more favorable circumstances at home. So the Church Days in Central England were an attempt and suggestion for wider work in this direction.

* * *

IS IT ASKING TOO MUCH?

To those who are looking for an opportunity to do good, the official organ of the U.E.L.C. "The Ansgar Lutheran" No. 3, gives these ten suggestions:

1. Mail a card to the sick.
2. Visit those who are ill or shut-in.
3. Visit those who are new members of the church or have moved into the community. Invite them to the service. Make them feel at home.
4. Help make the church a friendly church. Speak to the visitors before speaking to a friend.
5. If you drive a car, bring someone who might not have a way otherwise to come to the worship.
6. Tell your neighbors of the church, invite them to come to church with you. Perhaps you might arrange for the minister to study with them.
7. Read and study the Bible daily.
8. Read to someone who is unable to do so himself.
9. Avoid making unjust criticisms, but give words of encouragement to all.
10. Be in Bible school on Sunday. Bring someone else.

* * *

SUBSCRIBE TO THE MONTHLY, MAJAS DRAUGS

Published by National Lutheran Council, 327 S. LaSalle St., Chicago 4, Illinois